Politički diskurs na blogu Vedrane Rudan

Pentavec, Kristina

Master's thesis / Diplomski rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, The Faculty of Political Science / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:114:442433

Rights / Prava: Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International/Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 4.0 međunarodna

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

FPSZG repository - master's thesis of students of political science and journalism / postgraduate specialist studies / disertations

Sveučilište u Zagrebu

Fakultet političkih znanosti

Diplomski studij novinarstva

Kristina Pentavec

POLITIČKI DISKURS NA BLOGU VEDRANE RUDAN

DIPLOMSKI RAD

Zagreb, 2019.

Sveučilište u Zagreb

Fakultet političkih znanosti

Diplomski studij novinarstva

POLITIČKI DISKURS NA BLOGU VEDRANE RUDAN

DIPLOMSKI RAD

Mentor: doc. dr. sc. Boris Beck

Studentica: Kristina Pentavec

Zagreb, rujan 2019.

Izjava o autorstvu

Izjavljujem da sam diplomski rad „Politički diskurs na blogu Vedrane Rudan“, koji sam predala na ocjenu mentoru dr. sc. Borisu Becku, napisala samostalno i da je u potpunosti riječ o mojem autorskom radu. Također, izjavljujem da dotični rad nije objavljen ni korišten u svrhe ispunjenja nastavnih obaveza na ovom ili nekom drugom učilištu, te da na temelju njega nisam stekla ECTS bodove.

Nadalje, izjavljujem da sam u radu poštivala etička pravila znanstvenog i akademskog rada, a posebno članke 16-19. Etičkoga kodeksa Sveučilišta u Zagrebu.

Kristina Pentavec

SADRŽAJ RADA

1. UVOD……... 1

2. JEZIK, DISKURS I POLITIKA……... 2

2.1. Jezik……... 2

2.2. Diskurs……... 3

2.3. Politika……... 4

2.4. Politički diskurs…….. 4

2.5. Ideologija……... 5

3. TEME I ŽANROVI…… 7

3.1. O autorici…… 7

3.2. Funkcije novinarstva…….. 9

3.3. Žanrovi……... 9

3.4. Komentar…… 10

3.5. Pamflet……... 12

3.6. Kolumna……. 14

3.7. Blog…… 16

4. STIL I FIGURE…….. 19

4.1. Stil…….. 19

4.2. Publicistički stil i njegovi podstilovi…….. 20

4.3. Stilske figure…….. 21

4.3.1. Figure riječi……. 23

4.3.1a Metafora…….. 23

4.3.1b Epiteti……. 23

4.3.1c Simbol……. 24

4.3.1d Metonimija……. 25

4.3.2. Figure misli……. 26

4.3.2a Retoričko pitanje……. 26

4.3.2b Ironija……. 27

4.3.2c Hiperbola…… 28

4.3.2d Paradoks…… 29
4.3.2e Litota……... 29
4.3.3. Figure dikcije……... 30
4.3.3a Neologizmi…… 30
4.3.3b Anafora i epifora……. 31
4.3.4. Figure konstrukcije…….. 32
4.3.4a Anadiploza…….. 32
4.3.4b Akronim…….. 33
4.3.5. Figure diskursa…… 34
4.3.5a Sentencija…… 34
4.3.5b Ponavljanje……. 35
5. ANTITEZA I IDEOLOGIJA…… 37
5.1 Vulgarizmi i biblizmi…….. 37
5.2 Ideologija…… 40
6. ZAKLJUČAK…… 42
7. POPIS LITERATURE……... 44
8. POPIS TEKSTOVA……... 46

POPIS ILUSTRACIJA

Slika 1: Blog „Kako umrijeti bez stresa“

Slika 2: Facebook stranica Vedrane Rudan

1. UVOD

Tema ovog rada je politički diskurs na blogu Vedrane Rudan. Razlog za odabir ove teme je to što je hrvatski moderni kolumnizam slabo zastupljen u akademskim radovima, a također, većina studenata kada pišu magistarske radove na studijima novinarstva i medija, obično odabiru sportske kolumniste. Vedrana Rudan je stoga još neistražen teritorij. Zbog svog specifičnog i prepoznatljivog stila pisanja i stavova, u karijeri je nailazila na brojne prepreke, što ju čini zanimljivom za proučavanje.

Za potrebe rada koristi se kvalitativna deskriptivna metoda analize kojom će se, na temelju trideset izabranih tekstova s bloga „Kako umrijeti bez stresa“ objavljenih od 2010. do 2019. godine, pokušati definirati stil, jezik, obilježja autoričinog diskursa, u koje žanrove se uklapa te što je to političko u njenim tekstovima, uz pomoć literature i potporu primjera iz izabranih tekstova, što je ujedno i cilj ovog rada.

Rad je podijeljen na pet cjelina. U prvom dijelu rada, bit će govora o jeziku, diskursu i politici, odnosno kako različiti autori definiraju te pojmove i u kojim kontekstima se koriste. U drugom dijelu su opisani žanrovi koji se najčešće pojavljuju kod autorice te teme kojima se bavi u svom stvaralaštvu.
Treći dio je posvećen načinu na koji autorica piše i stilskim figurama koje koristi, a kako bi se moglo doći do tog saznanja, potrebno je najprije definirati stil i njegove vrste dok će četvrti dio rada biti uvid u ideologiju, vulgarizme i biblizme i njihove primjere.
U posljednjem dijelu bit će izneseni zaključci dobiveni prilikom ove analize.

2. JEZIK, DISKURS I POLITIKA

2.1 Jezik

Jezik je u najširem smislu ljudska sposobnost komunikacije sustavom artikuliranih glasova, navodi Milivoj Solar u „Rječniku hrvatskog književnog nazivlja“.

> Novije teorije zbog toga drže da jezik odgovara kodu u teoriji informacije, pa se jezična komunikacija može zbivati samo zato što poznajemo taj kod i na temelju njega se možemo sporazumijevati; sve što je jezična tvorevina, pa tako i književno djelo, omogućeno je time, i jedino time što 'znamo jezik'. Tako se jezik shvaća kao znakovni sustav, a književnost se može shvatiti kao poseban znakovni sustav, nadograđen na prvotni 'obični' jezik (2006: 134-135).

U „Teoriji književnosti“ govori o vezi teksta i konteksta kao preduvjeta za razumijevanje neke jezične tvorevine: „Zato ako ono što je na nekom jeziku zapisano, ili na bilo koji drugi način utvrđeno, nazovemo *tekstom* (prema latinskom textum – tkanje, tkanina, sveza riječi). Književno djelo je tekst koji valja najprije shvatiti kao bilo koji tekst. Kako, međutim, razumijevanje teksta ovisi o *kontekstu* (prema latinskom contextum – skupa tkano, prepleteno), tj. O onoj pretpostavljenoj govornoj ili misaonoj cjelini unutar koje izrečeno ili napisano dobiva određenije značenje, tek književni tekst zajedno s kontekstom može dobiti smisao književnog djela“ (2015: 13). Hrvatska enciklopedija kaže kako je jezik:

> Kolektivni prešutni ugovor kojemu se moraju podvrgavati i pokoravati svi članovi dane jezične zajednice ako se žele sporazumijevati. U svakoj jezičnoj zajednici (kroatofonoj, anglofonoj, frankofonoj itd.) takav je sustav zajednički ukupnosti korisnika (govornika) danoga jezika. Taj 'apstraktni sustav' ostvaruje se u mnogobrojnim komunikacijskim činovima (oblikovanju i interpretaciji poruka), koje pak moderna lingvistika od Ferdinanda de Saussurea naovamo označuje kao govor (franc. *parole*). Jezik *(langue)* repertoar je ukupnih mogućnosti kojima se korisnici (govornici) služe kako za proizvodnju poruka (izričaja) tako i za njihovu interpretaciju. Jezik je dakle proizvod i svojstvo društva, a govor je individualna njegova sastavnica.

Međutim, jezik unutar sebe ima mnogo varijacija. Razlikuje se profesionalni jezik od razgovornog, zatim postoje narječja i dijalekti, koji se unutar sebe raščlanjuju na mjesne govore, potom postoje žargonizmi, šatrovački govor, tuđice – posebice anglizmi koji svakodnevno uplivavaju u gotovo sve druge svjetske jezike, a i često ne pišemo onako kako bismo govorili. Stoga je potrebno kodificirati i normirati jezik kako bi se jedna jezična zajednica mogla sporazumijevati na višoj razini.

Martina Podboj u svom znanstvenom radu govori o tome kako je danas fokus na komunikacijskoj ulozi jezika, što je doprinos pragmatike koja proučava značenje u interakciji

i opisuje kako jezikom činimo stvari te kakvo značenje jezični iskazi mogu imati u različitim stvarnim situacijama (2011: 123).

Znanost koja se bavi proučavanjem jezika, lingvistika, „taj pojam određuje na dosta različite načine, redovito u okvirima vlastitih posebnih pojmovnih sustava“. Jezik je pretpostavka i uvjet nastanka književnosti.

2.2 Diskurs

Kako bismo mogli što točnije definirati politički diskurs, važno je razumjeti što ta dva pojma odvojeno znače. Korijen riječi diskurs dolazi iz latinskog *discursus,* što znači razgovaranje, razgovor, govor, predavanje, izlaganje (Anić, Klaić, Domović, 1998: 308). Dakle, diskurs podrazumijeva razmjenu informacija između govornika koji posjeduju zajedničko razumijevanje određenih kodova jednog jezika.

Teun van Dijk govori o diskursu kao konkretnom komunikacijskom događaju: „Taj komunikacijski događaj je sam po sebi prilično složen i uključuje barem nekoliko društvenih aktera, tipično u ulogama govornik/pisac i slušatelj/čitatelj, koji sudjeluju u komunikacijskom činu, u konkretnoj inscenaciji (vremenu, mjestu, okolnostima) i zasniva se na drugim obilježjima konteksta“ (2006:265).
Podboj govori o diskursu kao jednom od pojmova koji se učestalo koriste, a veoma su slojeviti, te o diskursu kao predmetu proučavanja mnogih znanstvenih disciplina:

> Radi se o konceptima čije se značenje često podrazumijeva ili uzima zdravo za gotovo, a itekako su kompleksni. To je pogotovo slučaj s terminom diskurs i zapravo bi se cjelokupne discipline kojima je to središnji koncept mogle baviti njegovim definiranjem i implikacijama. Definicija i primjena tog termina mijenjala se i širila kroz nekoliko desetljeća, ali globalno, diskurs predstavlja apstraktnu, semiotičku kategoriju koja obuhvaća semiotičke elemente društvenog života i u tom ga smislu proučavaju nelingvističke discipline (2011: 124).

Iz tog možemo zaključiti kako je diskurs teško usko vezati uz jednu konkretnu definiciju, kao što je to slučaj s jezikom. Oba fenomena različita značenja dobivaju kad ih se poveže s nekom drugom riječi. Primjerice, kada diskurs povežemo s određenim znanstvenim poljem, dobivamo više vrsta diskursa, kao što su znanstveni diskurs, medicinski diskurs, akademski ili politički diskurs. Time dolazimo do užeg područja u kojem je moguće diskurs definirati prema obilježjima pojave, žanra ili polja u kojem se pojavljuje. Svejedno, pojam diskursa, pogotovo političkog, teško je definirati.

2.3 Politika

Politika je "način organizacije života u društvu i pitanje raspodjele moći" (Eagleton, 1987: 209). Prema „Hrvatskoj enciklopediji", politika je „umijeće upravljanja državom ili drugom političkom zajednicom, te svi postupci upravljanja koji se očituju u organiziranim oblicima društvenoga djelovanja i društvenim institucijama putem kojih ljudi teže ostvarivanju svojih društvenih interesa i reguliranju općih poslova zajednice. Termin politika refleks je grčkih riječi *tà politiká* (građanska vlast koja obvezuje) i *hē politikḗ* (političko umijeće, politička vještina). Obje su riječi imenice izvedene od pridjeva *politikós* (građanski), koji je pak izveden od riječi *polítēs* (član polisa kao političke zajednice – građanin). Pojam politika najčešće se izvodi iz riječi *pólis*.

> Suvremeno značenje termina politika višestruko se određuje. U engleskom jeziku *polity* označava formalnu dimenziju politike, odnosno institucionalni poredak države, unutar kojega se odvijaju politički procesi; *politics* označava politički proces, odnosno nastajanje, izražavanje, sukob i posredovanje interesa u državi, u demokratskim sustavima najčešće putem izbora; *policy* označava politiku kao aktivnost, proces donošenja odluka u svim sferama ljudskoga života (državi, političkim strankama, vjerskim zajednicama, građanskom društvu, interesnim skupinama, gospodarskim subjektima). U tom značenju najčešće se veže uz posebno određene javne politike (kulturna, socijalna, zdravstvena, gospodarska, proračunska, obrazovna itd.), koje donosi izabrana vlast (vlada) ili neka organizacija, a koje se odnose na društvo u cjelini. Politika je prisutna u svakom društvenom odnosu u kojem se izražavaju interesi pojedinca, društvenih skupina, klasa, staleža, slojeva. Ti odnosi postaju *politički odnosi* na temelju svjesnoga, više ili manje organiziranog uzajamnoga djelovanja subjekata, nositelja tih interesa" (Politika, enciklopedija.hr).

Kao i kod diskursa i jezika, politiku je teško odrediti jednom definicijom. Ona se mijenjala kroz povijesna razdoblja, zajedno s ljudskim zajednicama i razvojem društva. Osim tog, mnogi autori političko vežu uz pojmove poput moći, kontrole, ideologije, manipulacije ili dominacije, zbog čega je još teže pobliže definirati političko u nekom diskursu.

2.4 Politički diskurs

Politički diskurs je prema van Dijku "opća oznaka za sve žanrove diskursa koji se koriste u području politike" (van Dijk prema Beck, 1998: 196). Prema autoru Johnu Wilsonu, politički diskurs je izraz dvosmislene i misaone prirode. Glavni problem je to što, prema drugim autorima, svi diskursi mogu biti politički. Što je onda političko i kako se može ograničiti kako bi ostao unutar „političke" domene? Wilson navodi: „Možda bi mogli izbjeći te poteškoće ako jednostavno ograničimo predmet proučavanja na onaj koji se tiče samo formalnog/neformalnog

političkog konteksta i političkih sudionika, između ostalog, političara, političkih institucija, vlada, političkih medija i političkih pobornika koji djeluju u političkim okruženjima kako bi ispunili političke ciljeve“ (2001: 199).

Nadovezujući se na spomenutu manipulaciju u prijašnjem odlomku, Wilson govori kako „u slučaju političkog jezika problem nije manipulacija, već cilj te manipulacije. Čini se kako političari žele prikriti ono negativno u određenim izjavama kako narod ne bi vidio istinu ili užas s kojim se suočava“ (2001: 201).

Van Dijk navodi najčešće mehanizme jezične manipulacije te dodaje kako se oni mogu pojaviti na više razina diskursa: semantičkoj, pragmatičkoj, kontekstualnoj itd. (2006: 373). Wilson zaključuje kako je bit političkog diskursa postići ravnotežu između jezične i političke analize (2001: 212). Govori o nečem što naziva „političkim zvucima“ i daje primjere britanskih političara koji su svoje političke govore prilagođavali kako bi se svidjeli javnosti i biračima:

> U početku bi moglo biti teško shvatiti kako pojedini zvukovi mogu biti protumačeni kao politički, premda tamo gdje se politika smatra izravno povezanom s oblicima ideologije taj problem postaje kamen temeljac varijacijske sociolingvistike. (…) Na primjer, postoje jasni dokazi kako je Margaret Thatcher prilagodila svoj govor na vrlo specifične načine kako bi se što više svidjela glasačima. (…) Gerry Adams preuzeo fonološke oblike tipične za dijalekte južne Irske i ugradio ih u svoj vlastiti fonološki sustav Belfasta. Slično tome, odabrani članovi Demokratske unionističke stranke, koji su na suprotnoj političkoj strani od Adamsovog Sinn Feina, prilagodili su ponešto od svoje fonologije u smjeru percipiranog i geografski (Sjeverni Antrim) lociranog dijalekta ulsterskih Škota. To znači da političari mogu izabrati zvučati ideološki/ politički i da su takve prilagodbe primjetne javnosti (2001: 211).

Navedeni primjeri podsjećaju na domaći slučaj zagrebačkog gradonačelnika Milana Bandića i njegovih pokušaja govora na kajkavskom dijalektu karakterističnom za područje Zagreba. Iz svega navedenog može se zaključiti kako politički diskurs primarno služi političarima koji ga koriste na gotovo svim razinama.

2.5 Ideologija

Ideologija je jedan od pojmova koji je također teško definirati. Najopćenitije, pojam ideologije se odnosi na skup uvjerenja pojedinca ili neke grupe. Međutim, ideologija seže puno dublje od nečijih osobnih stavova.

Martin Seliger definira ideologiju kao “skup ideja pomoću kojih ljudi iznose, objašnjavaju i opravdavaju ciljeve i sredstva društvenog djelovanja bez obzira smjera li takvo

djelovanje očuvanju, popravljanju, uništenju ili rekonstrukciji danoga društvenog poretka" (1976: 14).

Slaven Ravlić u svom članku kaže kako se „pojmom ideologije zbiva svojevrsni paradoks: znanstveno i filozofsko ispitivanje pojma i samo se zaplelo u mrežu onoga što je trebalo ispitati, pa je sam pojam ideologije postao temeljito ideologiziran. Ne samo da se rabi u različitim značenjima, pa izgleda da se radi o mnoštvu fenomena, nego se njegova vrijednosno negativna uporaba toliko proširila da onemogućuje smisleno raspravljanje i analizu" (2002: 146).

Karl Mannheim smatra da je „sumnja na ideologiju stav duše koji uglavnom nastaje na području svakodnevnog životnog iskustva političke prakse" (2007: 78). Spominje kako o prodiranju politike u javni život doznajemo još u doba renesanse, „kad se među Machiavellijevim sugrađanima pojavila nova uzrečica koja je tvrdila, izražavajući tadašnje vulgarno zapažanje, da se u *palazzu* misli drugačije nego na *piazzi*" (2007: 79). Ravlić navodi:

> Pojam političke ideologije vezan je uz nastanak moderne demokratske politike, uz njezinu vrijednosnu i interesnu narav. Taj pojam uključuje ponajprije iskaze o vrijednostima zajedničkog života, vrednovanje političkih tvorbi i djelovanje prema nekim uvjerenjima ili zamislima o dobrom ili ispravnom stanju s nakanom zasnivanja, mobiliziranja, usmjerivanja, organiziranja i opravdavanja određenih načina ili smjerova djelovanja, a anatemiziranja ostalih. Usto, pojam političke ideologije uključuje izražavanje interesa određenih socijalnih aktera (socijalnih grupa, klasa), te nastojanje da se tim interesima osigura prevlast u javnosti i političkom procesu. Napokon, pojam političke ideologije posve je moderan pojam, njegova povijest počinje tek s Francuskom revolucijom. Izraz ideologija i nazivi većine glavnih političkih ideologija skovani su u to vrijeme, dok su nazivi ostalih ideologija nastali u 20. stoljeću (2002: 148).

Van Dijk govori o negativnim i pozitivnim funkcijama ideologije i daje njenu najjednostavniju definiciju:

> Praktički nijedna definicija ideologije neće propustiti spomenuti da ideologije služe da legitimiraju moć i neravnopravnost. Slično pretpostavljamo da ideologije prikrivaju, skrivaju ili drugačije zamućuju istinu, stvarnost ili doista 'objektivne, materijalne uvjete života' ili interese društvenih tvorbi. Pored tih negativnih funkcija ideologije, možemo dodati da ideologije pozitivno služe da podupru podčinjene skupine, stvore solidarnost, organiziraju otpor i održavaju oporbu (…) Stoga, govoreći neutralnije i općenitije, ideologije jednostavno služe skupinama i njihovim pripadnicima u organizaciji i usmjeravanju njihovih ciljeva, društvenih praksi i cijeloga njihova dnevnoga društvenog života (2006: 186 – 187).

Unutar marksističke teorije, Antonio Gramsci govorio je o ideologiji kao glavnom oruđu hegemonije, dok je Louis Althusser nadogradio njegovu teoriju s elementima „ideološkog državnog aparata" kojem je cilj proizvoditi vrijednosti za cijeli nacionalni kolektiv, u svrhu postavljanja odnosa moći i kontrole.

Ideologija je oblik i proizvod društvenog djelovanja ljudi, povijesni i društveni fenomen, ona stvara prostor u kojem se ljudi kreću, stječu svijest o svome položaju i bore se za svoje ciljeve (Gramsci prema Ravlić, 2002: 150). Gramsci je shvatio ideologiju kao složen fenomen i smjestio ju je u područje ljudskoga kolektivnog djelovanja i komunikacije. Tek je Louis Althusser, a potom i drugi marksisti, razvio neke elemente gramšizma u svojoj teoriji "ideoloških aparata države" te u svom shvaćanju ideologije kao sustava ideja, koji se ne može svesti ni na ekonomiju ni na politiku (Althusser prema Ravlić, 2002: 150).

3. TEME I ŽANROVI

U suvremenom hrvatskom novinarstvu i književnosti postoji nekoliko pisaca, novinara i kolumnista čija djela i tekstovi izazivaju burne reakcije čitatelja, ponekad ne samo putem komentara na društvenim mrežama, već i uživo, o čemu svjedoči incident koji se dogodio Anti Tomiću. Međutim, rijetko tko uspijeva istovremeno fascinirati i sablažnjavati javnost poput autorice, novinarke i kolumnistice Vedrane Rudan, koja to čini već niz godina. Čini se kako mediji istovremeno na neki način ignoriraju njene komentare aktualnih događaja, dok ih drugi prenose. Vedrana Rudan zapravo ne treba medije koliko mediji trebaju nju, iako to možda ne žele priznati. Ima svoje platforme putem kojih njeni tekstovi dolaze do publike, osim toga, izdaje knjige od kojih je posljednja autobiografija pod nazivom „Ples oko Sunca", koja se nedavno pojavila u knjižarama. Njen blog „Kako umrijeti bez stresa" je jedan od najčitanijih hrvatskih blogova, pregledan više od 10 milijuna puta, dok verificirana Facebook stranica ima preko 200 000 pratitelja i fanova („Službena stranica Vedrane Rudan", facebook.com). Kratkim pregledom bloga, može se zaključiti da komentira aktualne društvene i političke događaje, ponajprije u Hrvatskoj, a potom i u svijetu.

3.1 O autorici

Vedrana Rudan rođena je 29. listopada 1949. godine u Opatiji. 1973. godine diplomirala je na Pedagoškoj akademiji u Rijeci. Karijeru je počela graditi kao novinarka, kolumnistica i spisateljica. 1991. godine, u jeku rata, dobila je otkaz na Radio Rijeci zbog kritiziranja Tuđmanove politike. O tome je nekoliko puta govorila i pisala:

> Neki od nas, davne devedesete, imali smo siguran posao u državnoj službi, ja na radiju, i mogli smo šuteći opušteno dočekati penziju. Nismo šutjeli. Bila sam urednica na Radio Rijeci, emisija se zvala "S primorske poneštrice". Kad je čitava ekipa, podsjećam, bio je to kraj devedesete, dobila otkaz organizirali smo javni pogreb ubijene emisije. (…) Što smo govorili? Rekli smo da Titov general ne može Hrvatskoj donijeti demokraciju, da nas mržnja može odvesti u rat u kome će ginuti sirotinja, da Hrvatski radio ima više vjerskih emisija nego Radio Vatikan, da nije fer da se sve hrvatske građane srpske nacionalnosti proglašava neprijateljima, a Tuđmanovi unuci, iako Srbi, preko noći postaju biznismeni (T7[1]).

Nakon pravomoćne presude 1993., vraćena je na posao, no nije joj bio dopušten rad, pa je na koncu sama dala otkaz. Pisala je za Feral, Slobodnu Dalmaciju, Novi list, Jutarnji list, Nacional i, kako navodi portal biografija.com, „u svim svojim redakcijama dobila otkaz zbog radikalnih i nekonvencionalnih stavova. Dugi niz godina slovi za jednu od najkontroverznijih ličnosti medijskog prostora. U svojim tekstovima je neizmjerno duhovita, potpuno iskrena i otvorena bez zadrške pri tom ne štedeći nikoga pa je upravo zahvaljujući svom britkom pisanju stekla veliki broj obožavatelja, ali i protivnika". O otkazu u Nacionalu pisala je na blogu, u tekstu pod nazivom „Otvoreno pismo papi Benediktu XVI.":

> Danas je ponedjeljak. Tri dana i tri noći ne spavam, ne jedem, vrtim u glavi svoje tekstove, a onda skužim, gospodin Harald von Seefried je gospodar moga života vrlo kratko…Jes! Zadnji tekst. Tu leži problem. Vi ne čitate Nacional zato moram citirati samu sebe. 'Papa je samo čelnik zločinačke organizacije koja dvije tisuće godina ubija, krade, siluje i budalama koje sve to plaćaju obećaje carstvo nebesko.' I još sam dodala da bi Vas trebalo strpati u Haag (rudan.info).

2009. je dobila otkaz i na Novoj TV zbog navodnog govora mržnje. 24sata je tada prenio vijest:

> Predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Aleksandar Tolnauer prozvao je u utorak Vedranu Rudan za govor mržnje jer je, kaže, u emisiji "In Magazin" Nove TV vrijeđala Židove.
> - Vedrana Rudan u toj je emisiji izašla s komentarom na rubu govora mržnje, strašnijim od antisemitizma - ustvrdio je Tolnauer na sjednici saborskog Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. Dodao je da je Rudan Židovima da "prestanu biti Židovi i postanu ljudi" te ustvrdio da je uvredljivo govorila o Anni Frank.
> Na književnicu se obrušila i Židovska općina u Zagrebu koja je najoštrije osudila monolog te ga ocijenila kao antisemitski pamflet i najgori govor mržnje objavljen do sada na televiziji u Hrvatskoj.
> - Ne zanima me što je rekao. Smatram da je moj govor bio govor ljubavi i prema Židovima i prema Palestincima - odgovorila je na optužbe Rudan. Dodajmo da je 'poruka V. Rudan' Židovima da prestanu biti Židovi i postanu ljudi, citat Anne Frank iz njenog dnevnika.
> U utorak popodne od izjava Vedrane Rudan ogradila se i Nova TV te s kontroverznom književnicom raskinula ugovor o suradnji.

Nakon otkaza, počinje pisati knjige. 2002. godine izašla je prva knjiga, „Uho, grlo, nož", koja je bila veoma dobro primljena od strane kritike i publike. O tome kako je počela pisati prvu knjigu, govori u jednoj intervjuu: „Dok sam pisala ovu knjigu, bila sam u strašnoj

[1] Dalje u radu, tekstovi s bloga bit će označeni oznakom T i brojem teksta, primjerice, T1, T2, T3 itd.

depresiji. Izgubila sam posao u… ni sama se ne sjećam u kojim novinama. Probudila bih se i pomislila: 'Ovo je kraj! Imam pedeset i tri godine, nitko ne želi moje radove, ima li uopće života bez pisanja?'" (Lucic, An Interview with Vedrana Rudan). Roman je preveden na sedam jezika i prodan u preko 15 000 primjeraka. Drugi roman koji je napisala je "Ljubav na posljednji pogled" (2003) koji je prodan je u 8000 primjeraka i također preveden na više jezika. Slijede romani "Ja nevjernica" (2005), "Crnci u Firenci" (2006), "Kad je žena kurva/kad je muškarac peder" (2007), zbirka kolumni "Strah od pletenja" (2009), "Dabogda te majka rodila" (2010), "Kosturi okruga Madison" (2012), "U zemlji krvi i idiota" (2013), "Amaruši" (2013), "Zašto psujem" (2015), te "Muškarac u grlu" (2016) (biografija.com). Posljednja knjiga koja je izašla prije tek nekoliko dana je „Ples oko Sunca", autoričina autobiografija. U periodu od 1999. do 2001. objavila oko četrdesetak kolumni pod naslovom "Strah od pletenja" u tjedniku Feral. U istom periodu objavljene su dvije priče u književnom časopisu Godine nove. U siječnju 2003. do rujna 2004. objavila je oko sedamdesetak kolumni pod naslovom "Zloće i povrće" u tjedniku Nacional (Lokalpatrioti Rijeka - Fiume).

3.2 Funkcije novinarstva

Prema Josipu Siliću „funkcije su novinarstva (novinarskih žanrova kao općih funkcija novinarskih medija) informativna, propagandna, popularizatorska, agitativna, pedagoška i zabavna" (1997: 496). „Zadaća im je da obavještavaju o suvremenim zbivanjima, da šire učenje o društvu, kulturi, politici, vjeri, da rade na pridobivanju ljudi za kakvu djelatnost, da prosvjećuju i poučavaju te da odgajaju i zabavljaju" (Gojević, 2009: 24).

3.3 Žanrovi

U članku Đorđe Obradovića koji govori o novinarskim žanrovima navodi se: „Oblici novinarskoga izražavanja najčešće se u stručnoj literaturi nazivaju žanrovima. Sama riječ žanr došla je u hrvatski jezik iz francuskoga, uostalom kao i mnogi drugi davno udomaćeni pojmovi u novinarstvu. Izvorno *genre*, znači rod, pa nema razloga da se oblici novinarskoga izražavanja u hrvatskome jeziku ne nazivaju novinarskim rodovima i da se oni, poput podjela u različitim znanostima, ne dijele na vrste" (2008: 14).

Silić navodi kako mediji imaju nekoliko funkcija: informativnu, propagandnu, popularizatorsku, prosvjetiteljsku, agitivnu, pedagošku te zabavnu (2006: 76-77). Prema njemu, žanrove bismo mogli podijeliti na informativne, čija je osnovna zadaća stilski neutralnim i neobojenim jezikom čitateljima donijeti točne, pravovremena, provjerene i aktualne informacije, i na zabavne, koji podrazumijevaju veću ekspresivnu, individualnu i figurativnu slobodu autora.

> „Neutralna jezična sredstva imat će prevlast u informativnim, popularizatorskim, prosvjetiteljskim i pedagoškim žanrovima, dok će u propagandnim, agitativnim i zabavnim žanrovima prevladavati ekspresivna jezična sredstva. U prve se ubrajaju vijest, komentar, kronika, recenzija, intervju, anketa i reportaža, a u druge kratka priča, kozerija, humoreska, esej, feljton, nekrolog, panegirik, persiflaža, pamflet, parodija, groteska i lakrdija“ (Gojević, 24).

Za potrebe ovog diplomskog rada, koristit će se komentar, pamflet i kolumna, zbog toga što se tekstovi Vedrane Rudan najbolje uklapaju u ta tri žanra, što će potvrditi i primjeri iz njenih tekstova.

3.4 Komentar

Inoslav Bešker navodi kako je komentar: „mišljenje, analitički sud o nekom događaju. Za razliku od vijesti i izvješća, komentar ne obavještava o događaju, nego iznosi prosudbe u povodu događaja. Komentar mora biti aktualan, dakle vezan vremenski uz događaj. On obvezatno donosi vrijednosna gledišta, te je izrazito osobni tekst. Komentar se stoga može pisati osobnim (osebujnim) stilom, koristeći bogatiji i stilski obilježeniji jezik nego li je to dopušteno, primjerice, u izvješću“ (1996: 158).

Prema Gojević „komentar je osvrt na tekst, govor osobe, kulturni, umjetnički, društveni, politički ili neki drugi aktualan događaj“ (2009: 24). Malović govori kako je „komentar je 'mišljenje ili stajalište novinara o nekom događaju, pojavi ili osobi'. Komentator o događaju ne obavještava, on ga prosuđuje. Komentar se može dati i crtežom, pa ga zovemo komentatorska karikatura, i fotografijom (fotokomentar)“ (2005: 243-244).

Kao primjer komentara u blogu Vedrane Rudan može poslužiti tekst „Pijana Kolinda“ napisan povodom nedavne obljetnice vojno-redarstvene akcije Oluja u Kninu, što ga je u tom trenutku činilo aktualnim. Taj događaj svake godine postane glavna tema javnih diskusija, što zbog političara koji su prisustvovali ili nisu prisustvovali, što zbog izvođača koji nastupaju, ili pak zbog same akcije koja je po nekima udžbenički primjer dobro izvedene vojne akcije, po

svim pravilima, dok drugi smatraju da je sramotna zbog stradavanja civila, iskrivljavanja činjenica iz Domovinskog rata, ili nešto četvrto.

Tekst započinje rečenicom:

> *KGK, kako joj tepaju mediji, ovih je dana u Kninu slavila Pobjedu. Za neupućene, pred sto su se godina Milošević i Tuđman po diktatu Amerike dogovorili da se iz Hrvatske protjera 250 tisuća Srba*. (T1)

Već u prvoj rečenici može se vidjeti stilski obilježen jezik: korištenje skraćenice KGK koja upućuje na inicijale predsjednice Kolinde Grabar Kitarović, riječ „pobjeda" napisana velikim početnim slovom, te karikiranje godina.

Nadalje:

> *Grandiozna proslava Pobjede i ove je godine pozitivno uznemirila Narod. Mahalo se zastavama, pilo i pjevalo i urlalo kako smo za Dom spremni. Može li Narod izvan sebe od radosti zavijati, a KGK sve to sa strane hladno gledati? I naša KGK je Narod. Zato je u Kninu održala govor na nekoliko nepoznatih i poznatih jezika i zapjevala s Klapom Sv. Juraj Hrvatske ratne mornarice. Jebote, imamo i MORNARICU!* (T1)

Predsjednica je u svom dvadesetominutnom govoru govorila djelomično na engleskom jeziku, najviše zbog obraćanja američkoj generalici iz Minnesote, a potom je ostatak govora održala na hrvatskom. Njen govor sam po sebi vjerojatno ne bi izazvao tolike reakcije, stvar je bila u načinu na koji je održan, uz mnogo afektiranja, mnogo „emocionalno" nabijenih rečenica i mnogo gestikulacija. Osim atipičnog državničkog govora, predsjednica je zapjevala sa spomenutom klapom ratne mornarice, što je neke navelo na pitanje je li možda pretjerala s konzumacijom alkohola na proslavi Oluje. Pojam iz teksta „nepoznatih jezika" vjerojatno na podrugljiv način aludira na potonje insinuacije. Obično se za nekog tko pod utjecajem alkohola ispušta neartikulirane zvukove kaže da govori „nepoznatim jezikom". Osim tog, veoma je vidljiv vulgarizam, figura koju Rudan često koristi, te „mornarica" napisana velikim slovima, zbog naglašavanja sarkastičnog čuđenja što Republika Hrvatska uopće ima mornaricu.

Drugi primjer je komentar povodom „Hoda za život", koji se održao u nekoliko gradova u Hrvatskoj. Na dan tog prosvjeda u Rijeci, autorica je napisala:

> *U Rijeci danas neki hodaju "za život" drugi za… Kao da je bitno zašto hodaju. Naglasak je da ljudi hodaju*. (T2)

Riječ „hodaju" podebljana je i u izvornom tekstu, stavljajući tako naglasak na nju, ali zanimljivije je ono što ovakvo isticanje znači između redaka, najvjerojatnije na autoričin stav da dio ljudi koji sudjeluju u takvim povorkama, zapravo ne znaju iz kojeg razloga su tamo, kako kaže izreka: „Bitno je sudjelovati."

> *Danas je tema abortus. Da se ne lažemo, abortus je kost koja nam je bačena da se svrstamo u dvije grupe i "hodamo" stazama koje su nam označili. Trebamo nositi parole, držati u rukama balone, oko vrata dječicu.* (T2)
>
> *Neki će vikati: "Život počinje začećem!" Drugi: "Neću teologiju u moju biologiju! Policija će nekoliko komada prosvjednika koji se ne budu držali svoje crte strpati u marice, oni će na fejs staviti svoje uhićenje i biti heroji ulice jedno pola sata.* (T2)
>
> *Istovremeno dok se na hrvatskim ulicama bude događala "balon revolucija" jedan od naših ministara će u svojoj vili, ne zna koliko ima kvadrata, možda dvadeset, možda dvije tisuće, jebati kurvu i platiti je kokainom ili šamarom.* (T2)

Autorica govori o dvije struje mišljenja koje se pojavljuju kad se potakne tema abortusa u Hrvatskoj, onih koji su protiv i oni koji su za, potom koristi kolokvijalizme, a Hod za život naziva „balon revolucijom" zbog toga što su sudionici nosili velike količine balona u povorci, te karikira ministra koji je inertan na događanja, iako sudjeluje u vlasti koja kreira podjele i zbog koje se ovakve povorke i prosvjedi i događaju.

3.5 Pamflet

Pamflet kao žanr ima dugu povijest, prvi i najžešći pamfletisti djelovali su već u 15. i 16. stoljeću. Prema „Hrvatskoj enciklopediji":

> Pamflet (franc. pamphlet, prema Pamphiletus, deminutiv imena protagonista srednjovjekovne pjesme Pamphilus seu de Amore), spis kojim se ismjehuje neka pojava, pretežito u političkom ili društvenom životu. (…) Pamflet u prosvjetiteljstvu nije značio samo odricanje i odbijanje nego i kritiku i raskrinkavanje poznatih osoba i pojava javnoga života. Imao je velik utjecaj na javno mnijenje jer novine do 19. stoljeća nisu bile neovisne o državnim i crkvenim središtima moći. Utjecaj pamfleta nije oslabio ni u 19. stoljeću, a tijekom 20. stoljeća on se uglavnom veže uz medijske afere i skandale te senzacionalistički i tzv. žuti tisak.

Silić navodi kako se „pamfletom kao uvredljivim napisom napada ličnost, stranka, kakva društvena djelatnost itd. da bi se diskreditirale, tj. da izgube ugled koji uživaju i povjerenje u sebe. To se čini riječima s uvredljivim sadržajem i prispodobama (poredbama) koje takav sadržaj pojačavaju" (2006: 80). Radomir Konstantinović u svom djelu „Filosofija palanke" daje sljedeće objašnjenje pamfletizma:

> „Pamfletizam je oblik simulirane tragedije, izraz pokušaja da se tragedija takođe prevari; pamfletizam je ta prividna (prevarena) tragedija, jedan sukob koji ne prodire koji ne prodire u biće jer ne prodire u njegovu stvarnu subjektivnost koje nema izvan ovog sukoba dato-racionalnog, sa ne-dato-iracionalnim, sukoba koji je rađanje subjekta samo iskušavanjem (i poricanjem) sveta u samome subjektu" (1991: 32).

Većina Rudaničinih tekstova koketiraju s pamfletizmom, što ju je često koštalo radnog mjesta. Gotovo uvijek kad govori o političarima ili strankama, koristi uvredljive izraze i napada

ih. Idućem primjer je pisanom povodom Dana žena kad je ministrica Blaženka Divjak istupila u javnost s komentarima koje svakodnevno dobiva na račun toga što je žena ministrica:

> *Danas se, tko zna čime izazvana, oglasila ministrica Divjak kojoj u opisu poslova i radnih zadataka piše da bi trebala brinuti o školstvu. Sudeći po stanju u kakvom se naše školstvo nalazi ministrica o njemu ne brine jer je očito baš za to plaćena. Drugo joj ne mogu oprostiti. Jutros je čitala poruke koje joj stižu od Marka, Janka, Tome i Franje. Citirala je svoje "zlostavljače", mediji su snimili ministricu kako užasnuta, tužna, pretužna i zgrožena pati dok u kamere izgovara da ju je Marko nazvao "glupom kokoši", ostali su joj napisali nešto drugo. (...) Jebote! Netko je gospođi napisao da je glupa kokoš. U čemu je problem? Ima li uopće problema? Ima. Mislim da bi svaka kokoš koja drži do sebe popizdila kad bi joj netko rekao da je Marko ili Janko uspoređuju sa onom Divjak.*
>
> *"Ja Divjak", rekla bi kokoš. "I to na Osmi mart? Nadam se da će uskoro u Hrvatskoj zauvijek prestati ovo grubo vrijeđanje i zlostavljanje nas kokošiju. Ako se to nastavi pozvat ćemo Jutarnji list, Net.hr, Večernji, HRT, Glas koncila, Šprajca i Bujanca i reći im: 'Javite onoj Divjak da nas više ne spominje. Nismo slične. Mi nesemo jaja, ona sere.'"* (T3)

U prvom dijelu primjera može se vidjeti kako autorica ironično i podrugljivo govori o opisu posla jedne ministrice obrazovanja. Poredba koju spominje Silić u ovom slučaju pojavljuje se u obliku kokoši. U govoru se uvriježila uvreda „glupa kokoš" koja se koristi za neinteligentnu žensku osobu. No Rudan izvrće tu uvredu kako bi pojačala dojam. Nije uvreda to što je ministrica „glupa kokoš", već je uvreda kokošima što se ministrica uopće dovodi u vezu s njima. Prema Rudan, gora uvreda bi bila nazvati nekog „Divjak". Taj dojam postaje potpun poentiranjem teksta u zadnjoj rečenici.

Idući primjer je povodom povratka hrvatske nogometne reprezentacije nakon osvojenog srebra na Svjetskom prvenstvu u Rusiji, kad ih je dočekao impresivan broj ljudi na ulicama dok su se vozili autobusom od zračne luke do centra Zagreba. Tom prilikom im se u autobusu priključio i Marko Perković Thompson, na oduševljenje reprezentativaca, kojeg se često proziva zbog ustaških obilježja i uzvika na njegovim koncertima, od kojih se on ne ograđuje. Vedrana Rudan je tada napisala:

> *Koliko je to četnika Thompson pobio u svom sad već ne baš kratkom životu? Komada 0. Thomson ubija "četnike" na pozornici da bi mogao živjeti u stanu vrijednom nekoliko milijuna kuna, da bi mogao kupiti kuću od nekoliko milijuna kuna, Thompson zarađuje na "ubijanju". Za neke razlike nema, za mene je razlika drastična. Meni bi se lik sviđao da je zaista onim mačem smaknuo nekoga, za to moraš biti hrabar, pa onda krenuo revati na temu klanja. Ovako, Tomy je samo jedan u nizu Hrvata koji nam poručuje, naoružajmo se i krenite. Dobri, stari Mussolini.* (T4)

Osim eksplicitnih rečenica o „ubijanju četnika" (što autorica smatra da je jedan od glavnih motiva Thompsonove publike), ističe se nadimak „Tomy", koji je autorica sama dala

pjevaču, oduzimajući mu tako na važnosti jer „Tomy“ naspram „Thompson“ (vrsta američke strojnice, op.a.) zvuči dječje i nemuževno.

3.6 Kolumna

Kolumna kao žanr je predmet prijepora novinarskih teoretičara. Jedni ju priznaju kao zasebni novinarski žanr, drugi ne zbog njenih sličnosti s drugim rodovima poput komentara ili njenih začetaka.

„Zadnjih dvadesetak godina u stručnim i znanstvenim djelima pojavljuje se izraz kolumna u novome značenju. Izvorno značenje kolumne kao stupca u novinama ili knjigama, preko značenja stalne rubrike jednoga novinara, malo-pomalo proširilo se do spominjanja kolumne kao posebnoga oblika novinskoga izražavanja“ (Obradović, 2008: 14).

Obradović navodi kako starija literatura ne spominje kolumnu kao novinski rod, međutim daje primjer feljtona koji također u svojim začecima nije postojao kao rod, ali s vremenom i potrebama razvio se u jedan. Kao jednu od kritika kolumne kao žanra, spominje Malovića koji u svojim radovima često govori o kolumnama kao o rodu, no Obradović to pripisuje činjenici da „se Malović u svojim knjigama ne bavi sustavom novinskih rodova, jer se više priklanja američkom pristupu novinarstvu koji napise dijeli u dvije glavne skupine – vijesti i novinske priče“ (2008: 23).

Malović, pak, smatra da se „oblici novinskog izražavanja mijenjaju, nisu uvijek isti. Nekoć je feljton ili podlistak bio redovit u svim dnevnim novinama i bio je oblik blizak književnosti. Autor feljtona iznosio je svoja zapažanja o nekom zbivanju, fenomenu ili pak umjetničkom djelu. Komentar je pak bio strog oblik izražavanja vrlo jasnih političkih stavova autora. Komentar nije trpio citate ili prepričavanje vijesti“ (Malović, 1996: 55). Današnje novinarstvo spojilo je ta dva oblika u ono što se naziva kolumna, a pisci takvih tekstova su kolumnisti. Kolumnisti njeguju dobar stil, blizak književnome, a vrlo često objavljuju i ekskluzivne novosti u svojim kolumnama, kako bi zadržali pažnju čitatelja i povećali važnost kolumne. Negdašnji 'čisti' komentari i feljtoni gube utrku s kolumnama i posve su iščezli sa stranica nekih listova“ (1996: 55).

„Kolumnu kao novonastali novinski rod prihvatilo je i Hrvatsko novinarsko društvo (HND), koje je umjesto godišnje nagrade Zlatno pero, što je dodjeljivana do 1994., uvelo

Nagradu Marija Jurić Zagorka s više kategorija, a jedna od njih je i kolumna 1995. i 1996. godine. Tu kategoriju HND od 1997. do 2000. godine naziva komentar-kolumna, a od 2001. do 2007. komentar/kolumna“ (Obradović, 2008: 14).

Obradović navodi druge autore i njihova stajališta o kolumni kao rodu:

> Josip Grbelja i Marko Sapunar značajke novinarskih oblika izražavanja tumače u knjizi *Novinarstvo, teorija i praksa* objavljenoj 1993. godine. U uvodnome dijelu navode kako sam naziv kolumna potječe od latinskoga izraza stup ili potporanj, a u tipografiji je označavala stupac i slog tiskane stranice. Grbelja i Sapunar pišu da je: „kolumna – naslov, označavala naslovni red na svakoj stranici (tiskan drugim tipom slova iznad teksta), koji je predstavljao kratak sadržaj stranice ili naslov čitave glave ili odjeljka. U današnjem novinarstvu/novinstvu kolumna je polihistorovo polje iskazivanja, susretanja, polemiziranja, razilaženja; uveseljavanja, uozbiljavanja ili kroničarenja; upozoravanja, dodvoravanja ili komentiranja; autorski pogled na svijet u kojem živimo (Grbelja i Sapunar, 1993: 144, prema Obradović, 2008: 20).

Na temelju istraživanja i analize koju je proveo, Obradović zaključuje: „Kolumne nisu nikakav izniman rod, nego samo stalna rubrika. Obično se radi o samostalnoj rubrici u tjednicima, dvotjednicima i mjesečnicima, a u dnevnim listovima znaju biti podrubrika rubrike koja sadržava komentare, stajališta i mišljenja. Nemaju zajedničke značajke koje bi ih izdvojile u poseban rod, premda ih i u pojedinim knjigama o klasifikaciji novinarskih rodova autori među njih ubrajaju. U kolumnama se objavljuju različiti novinski rodovi i njihove vrste. U 220 analiziranih kolumni to su bili: izvještaj, prikaz, zapis (beletristička bilješka), (analitička) bilješka, osvrt, komentar, portret, članak, recenzija, kritika, polemika, dnevnik, pismo, humoreska, izjava, reportaža, putopis, memoari, feljton, esej i kronika, a nije isključena još neka vrsta, što može potvrditi neko buduće istraživanje na još većem uzorku“ (2008: 35).

Malović smatra kako „kolumna mora biti aktualna, stil i rječnik moraju biti ujednačeni, te moraju biti osvježene primjerima i prihvatljive čitateljima kojima su namijenjene. Redovne su i imaju izraženo mišljenje ili gledište neke situacije ili događaja. Iako su novinski oblici i vrste obično strogo zadani te postoje pravila kako se pišu, kolumna kao i neki drugi oblici poput komentara, recenzija ili osvrta temelje se na stajalištima autora te nemaju stroga pravila. U ovim oblicima autori razvijaju vlastiti stil pisanja“ (2005:247-255).

Razvojem medija i medijskih platformi, jasno je da dolazi do brisanja granica između pojedinih žanrova, odnosno, rodova. U posljednje vrijeme u Hrvatskoj se, osim etabliranih, pojavilo mnogo kolumnista. Neki od njih pišu za novinske portale, neki djeluju na svojim platformama; Facebook stranicama ili blogovima, no svima im je zajednički naziv

„kolumnista“. Đorđe Obradović zaključuje kako se u većini kolumni koje je analizirao miješaju novinske vrste. Što onda određuje kolumnu i neku osobu kao kolumnista? Znamo da je Rudan dio svoje spisateljske karijere provela pišući kolumne za tjednike i časopise, no, kako je već spomenuto, zbog svojih nekonvencionalnih stavova i osebujnog izražavanja, često su joj otkazivali suradnju. Rudan se zato preselila na svoj blog na kojem tjedno objavljuje svoje tekstove, što je jedna od karakteristika kolumni. Kako bi se moglo bolje zaključiti na koji način Rudan piše, objavljuje i oprema svoje tekstove, potrebno je bolje promotriti njen blog kao platformu slobodnog izražavanja dostupnu svima, o čemu će biti više riječi u idućem odlomku.

3.7 Blog

„Hrvatska enciklopedija“ definira blog kao:

> mrežnu stranicu nalik dnevniku, koja sadrži priloge (tekstovne i dr.) jednog ili više autora (tzv. blogeri) poredane vremenskim slijedom kako su pristizali (najnoviji članci nalaze se na vrhu stranice). Blogovi mogu biti individualni ili kolaborativni, povezani u tematske skupine ili vezani uz domenu na kojoj se nalaze (tzv. blogosfera). Većina ih čitateljima pruža mogućnost stupanja u diskusiju s autorom. Primjeri blogova su mrežni dnevnici osobnoga karaktera, koji opisuju svakidašnje aktivnosti, doživljaje ili razmišljanja autora, dnevnici pojedinih manifestacija ili popularnih emisija, pojedini časopisi koji se distribuiraju isključivo u elektroničkom obliku (tzv. e-zine), tematski blogovi (filmske kritike, recenzije računalnih programa, poezija, priče u nastavcima, putopisi, politička promidžba).

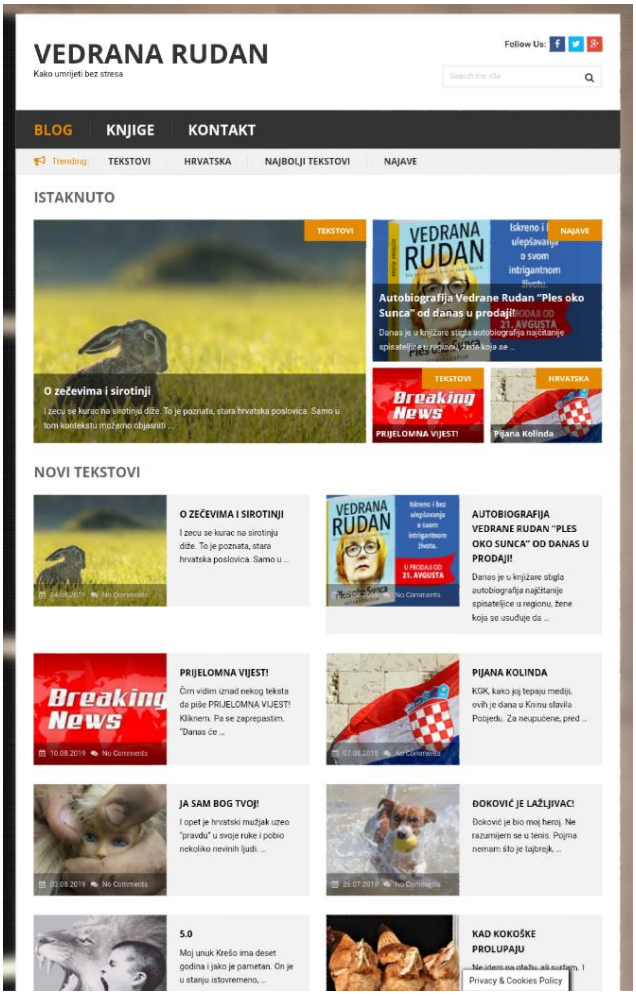
Mato Brautović daje podatke o domaćoj blog platformi i drugim servisima: „Prema podacima koji se mogu pronaći na Blog.hr (www.blog.hr) servisu, od 2004. godine pokrenuto je više od 396 tisuća blogova u sklopu tog servisa. Specijalizirana internetska stranica za pretraživanje blogova, Technorati, u izvještaju iz travnja 2007. godine kaže kako u njihovoj bazi postoji više od 70 milijuna blogova, te da se njihov broj povećava za 120 tisuća svaki dan, s više od 50 tisuća novih informacija objavljenih svaki sat. Blogeri danas proizvode više sadržaja nego svi novinari u Associated Pressu“ (2007: 130).

Samo godinu nakon što je napisan gore citirani članak Mate Brautovića, počeo je *boom* društvenih mreža u Hrvatskoj, zahvaljujući sve većoj popularnosti Facebooka, tako da se u današnje vrijeme, Blog.hr platforma smatra internetskim fosilom. Danas je najpopularniji blog servis Wordpress, koji ima mogućnost integriranja vlastite registrirane domene i visok stupanj personalizacije, poslovnih planova i sličnih dodataka. No, blogovi više ne funkcioniraju samostalno. Uz njih, potrebno je imati još neko sredstvo, koje će najčešće služiti u marketinške svrhe. To sredstvo su društvene mreže, primarno Facebook i Instagram, koji imaju opcije

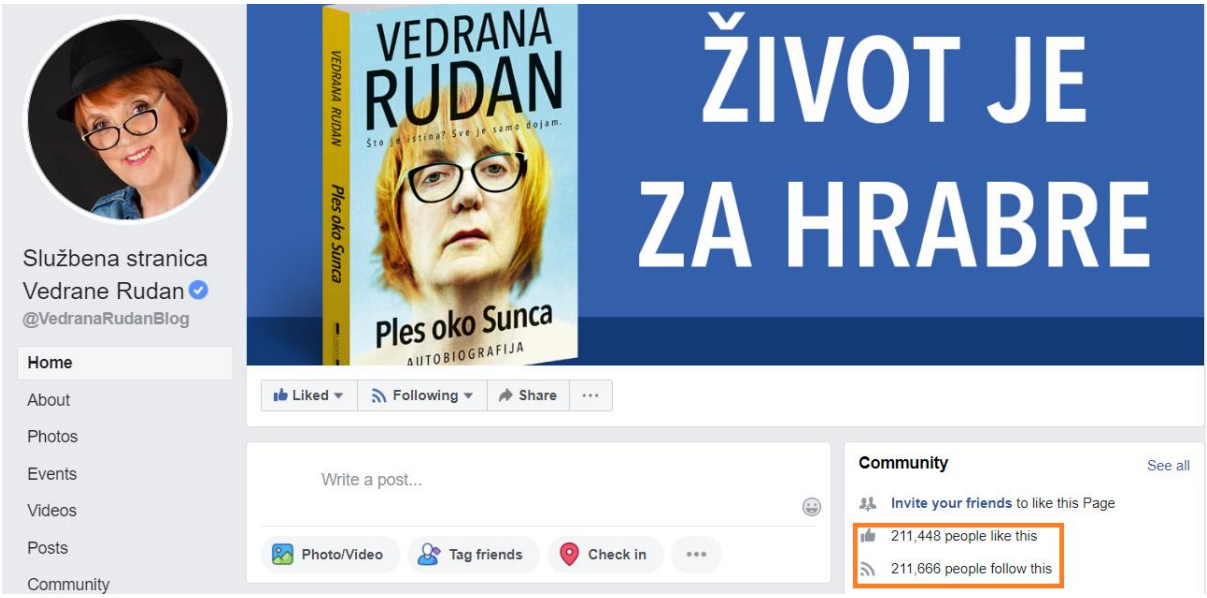
generiranja takozvanih poslovnih stranica, unutar kojih postoje kategorije, jedne od njih su „bloger“ ili „osobni blog“, ili pak za književnike postoji kategorija autora.

Što se tiče stručne literature, blog se ne spominje u kontekstu novinarstva, osim ponegdje u novijoj literaturi. Ne postoje određena pravila kakav blog mora biti te kakav stil pisanja odlikuje i čini jedan blog. Oni su podjednako namijenjeni i piscima i novinarima i građanima koji ih koriste kao kreativne ispušne ventile.

Blog Vedrane Rudan, naziva *Kako umrijeti bez stresa* (http://www.rudan.info/), koji je u fokusu ovog diplomskog rada, postoji uz njenu verificiranu Facebook stranicu (facebook.com/VedranaRudanBlog). Kao što je ranije spomenuto, Rudaničin blog pregledan je više od 10 milijuna puta (biografija.com). Osim u platformi, razlika između bloga i Facebook stranice je u tome što na blogu striktno objavljuje tekstove, postoji lako dostupna arhiva tekstova, tražilica te najnoviji i istaknuti tekstovi. Osim toga, postoji poseban izbornik koji se tiče autoričinih objavljenih knjiga, najave gostovanja te kontakt podaci. Facebook stranica je ipak popularnija. Na njoj, osim tekstova, objavljuje i statuse, slike, videe i poveznice koje vode do tekstova na blogu. Razlozi za veću popularnost Facebook stranice vjerojatno leži u tome da su čitatelji bolje upoznati s tom platformom. Gotovo svi imaju Facebook profil, rijetki imaju blogove. Osim toga, lakše je podijeliti tekst, sliku, status ili video koji autorica objavi na svojoj stranici. Samim time je lakše i pronaći stranicu i zapratiti ju. U ovom trenutku, Službena stranica Vedrane Rudan broji 211, 666 pratioca.

Slika 1: blog Kako umrijeti bez stresa (www.rudan.info)

Slika 2: Facebook stranica Vedrane Rudan (https://www.facebook.com/VedranaRudanBlog/)

4. STIL I FIGURE

U ovom dijelu rada analizirat će se stil u odabranim tekstovima.

4.1 Stil

Prema Solaru, stil je „višeznačni naziv u svakidašnjem govoru i mnogim znanostima. U najširem smislu karakterističan način obavljanja neke djelatnosti, osobito u igri, sportu i umjetnostima. U znanost o književnosti ušao je preko stilistike koja ga određuje kao kakvoću izraza proizašlu iz izbora elemenata kojima se pojedinac služi, ali je u stilističkoj kritici dobio i značenje jedinstva izražajnog sustava u književnom djelu ili cjelokupnom opusu nekog autora.“ Milivoj Solar još navodi kako se zadržalo i značenje stila, naslijeđeno iz retorike, koja ga „određuje kao kvalitetu iskaza“, misleći pritom na dobar i loš stil (2006: 278).

Stilistika je grana lingvistike i teorije književnosti koja se bavi proučavanjem stila. Sastavni dio stila pisanja nekog autora su stilske figure koje koristi, a koje ga diferenciraju od stilova nekih drugih autora. Solar navodi kako su figure stilski postupak koji je također preuzet iz antičke retorike, a kojim se „postiže prijelaz iz običnog govora u kultiviran, lijep, ukrašen, retorički i književni govor“ (2006: 100).

Kada govorimo o „kultiviranom, lijepom i ukrašenom“ književnom govoru, podrazumijeva se to što navedeni epiteti znače, očekujemo književni tekst čiji je stil odstupanje od svakodnevnog razgovornog stila koji gotovo svi koristimo, očekujemo nešto uzvišeno, nešto što prati norme i pravila koja određuju što je visoki stil, a što niski. Ne očekujemo nužno književni tekst koji vrvi vulgarizmima, kolokvijalizmima, žargonizmima i ironijom, što je slučaj kod autorice Vedrane Rudan. Tekstovi na njenom blogu su otklon gore navedenim obilježjima, imaju naturalistička obilježja i obilježja afektivne stilistike, koja dočaravaju autoričin stav o temi kojom se bavi. A budući da uglavnom komentira aktualne društvene i političke događaje u Hrvatskoj, estetika ružnoće u njenim tekstovima nije iznenađujuća. Njen stil se idealno uklapa u definiciju naturalizma:

> Naturalistička književna teorija zastupa strogo mimetičko shvaćanje književnosti: književno djelo treba prikazati kao „isječak“ života, pa u književnoj tehnici prevladavaju likovi i teme uzeti iz svagdašnjice, izravni i detaljni opisi ljudskog ponašanja, sklonost prema isticanju i analizi naslijeđenih sklonosti, nagona i osobito negativnih, razornih strasti, koje postupno uništavaju pojedince, cijele porodice, pa čak i društvene slojeve. Takva književna tehnika, prema mišljenju naturalista, omogućuje da se književnost izravno uključi u raspravu o tekućim

društvenim i političkim problemima, pa je u njihovim djelima često prepoznatljiva tendencija, najčešće osuda, pa i zgražanje nad degradacijom ljudske osobe koju potiču određene okolnosti života (Solar, 2005: 173).

Čitateljska reakcija sastavni je dio djelovanja Vedrane Rudan. Njen blog je povezan s njenom stranicom na Facebooku, a obje platforme nude čitateljima mogućnost ostavljanja komentara. Internetska revolucija je svima koji posjeduju internetsku vezu omogućila da istovremeno budu i konzumenti i stvaratelji sadržaja, ali i komentatori tuđih sadržaja. U ovom digitalnom vremenu, ljudi nikad nisu bili više umreženi i spojeni i istodobno razdvojeni i otuđeni kao danas. Informacije kolaju brzinom svjetlosti, u svakom trenutku možemo provjeriti što se događa na drugoj strani svijeta. Društvene mreže i slične platforme kao što su blogovi postaju glasnici javnog mišljenja, ali i bojno polje ideoloških razlika. Za razliku od bloga, Facebook stranica Vedrane Rudan nije pošteđena takvih bitaka. U nekoliko minuta je moguće provjeriti putem komentara čitatelja kakve reakcije izazivaju autoričini tekstovi. Obično su te reakcije dvije suprotnosti; oni koji se slažu s njenim mišljenjem i oni koji se apsolutno ne slažu. Tekstovi su kratki, ponekad su do jedne kartice teksta, ponekad tek pola kartice teksta, neki su neznatno duži. Zanimljivo je to što su rascjepkani u više dijelova; nakon svake dvije ili tri napisane rečenice.

4.2 Publicistički stil i njegovi podstilovi

„Hrvatski se standardni jezik definira kao jezik hrvatske polifunkcionalne javne komunikacije. Na jedan način hrvatski jezik funkcionira u znanosti, drugi u uredu, na treći u novinama, na radiju, televiziji, četvrti u književnosti i na peti način u svakodnevnom govoru. Te njegove funkcije nazivaju se njegovim funkcionalnim stilovima: znanstveni, administrativno-poslovni, novinsko-publicistički, književno umjetnički i razgovorni“ (Silić prema Gojević, 2009: 23).

Solar govori kako „publicistika (prema latinskom *publicus,* javni) označuje praktičnu, primjenjenu djelatnost pisanja radi informiranja javnosti, odgoja ili zabave“ (2005: 134), a Gojević navodi:

> Publicistički stil može biti i jest sve od vijesti do feljtona, od kakvog novinskog izvještaja do filmske kritike ili polemike. (...) Jezik je publicistike, bilo da je riječ o njegovu pisanom ili govornom očitovanju, nužno posredovan medijem(...) tu je izvjestitelj, novinar, kritičar, televizijski voditelj koji na sebe preuzima funkciju izvršitelja, tu funkciju primatelj mu priznaje, ali i zbog toga na njega vrši pritisak. Iz toga proizlazi da su dvije osnovne jezične funkcije

> ovoga stila: referencijalna (funkcija priopćavanja) i konativna (funkcija koja se orijentira na primatelje od kojih se očekuje reakcija) (2009: 23).

Ulogu kritičara ima autorica Vedrana Rudan, njeni primarni mediji su blog i Facebook stranica. Konativna funkcija koja podrazumijeva reakciju primatelja u ovom slučaju obuhvaća komentare koje čitatelji ostavljaju na blogu ili Facebook stranici.

Gojević definira publicistički stil kao „najsloženiji funkcionalni stil hrvatskoga standardnog jezika. To je stil javne komunikacije koji se ostvaruje u govornome i pisanome mediju i njime se služe novinari i publicisti pišući tekstove za dnevne novine, časopise i ostale tiskovine. On je najživlji funkcionalni stil, stil u kojem se najbolje pokazuje živost i aktualnost pojedinih jedinica, stil koji normu najbolje ovjerava i najlakše razara“ (2009: 23). Dijeli ih na nekoliko podstilova: „publicistički u užem smislu (ozbiljnije analitičko novinarstvo), književno-publicistički (putopisi, reportaža, kritika), znanstveno-popularni (knjige, feljtoni, članci) i memoarski podstil (sjećanja, uspomene, dnevnici)“ (2009: 25).

4.3 Stilske figure

Solar u Teoriji književnosti govori o figurama kao osnovnim stilskim sredstvima. „Pri tome valja uvijek imati na umu da su figure retorike shvaćene kao takva sredstva književnog izražavanja koja su dobra sama po sebi, i kojih upotreba sama sa sobom donosi umjetničku vrijednost, dok moderna stilistika, kada upotrebljava nazive pojedinih figura i utvrđuje postojanje tradicionalnih figura u nekom književnom djelu, vodi računa o funkciji pojedinih figura unutar svakog pojedinog književnog djela. Mogli bismo zato reći: za staru retoriku figure su apsolutna sredstva književnog izraza, a za suvremenu stilistiku to su relativna sredstva kojima se književni izraz koristi u većem broju slučajeva“ (2005: 71 – 72).

Dubravka Bouša navodi kako „stilske figure nisu ništa drugo nego različita odstupanja od uobičajene uporabe jezika i različita pojačavanja uobičajenih značenja riječi u rečenici, a sva ta odstupanja i pojačavanja posljedica su posebnog karaktera prirode umjetničkih slika stvorenih s pomoću jezika i od jezika. (…) U tradiciji klasične retorike figura označuje govor koji je drugačiji od uobičajenog načina govora, ali u izrazu, ne u značenju“ (2004: 45).

Bagić u predgovoru daje kratki povijesni presjek nastanka izraza stilskih figura: „Kroz povijest, raličiti su autori opisivali prirodu figure. Načelno se mogu razlikovati dva tipa određenja. Oba je još u 1. stoljeću poslije Krista formulirao Marko Fabije Kvintilijan. Prema

prvome figura je oblik kojim izražavamo misao. (…) Prema drugom određenju, 'pod figurom se podrazumijeva razumno odstupanje u značenju ili govoru od uobičajenog i jednostavnog načina govora'“ (2012: VII).

Dodaje kako je razvrstavanje figura složen postupak, ali nazivi za tridesetak figura koje se i danas koriste razvrstani su u figure dikcije, figure riječi ili trope, figure konstrukcije i figure misli (2005: 73). Bagić dodaje još i figure diskursa (2012: XIII).

Figure dikcije (prema lat. *dictio*, govor, izraz, izgovor) nazivaju se također i glasovnim ili zvučnim figurama.

> Njihovo djelovanje zasniva se na učinku određenih glasova, odnosno, zvukova u govoru. Tako ponavljanje određenih glasova ili skupina srodnih glasova, oponašanje određenih zvukova ili šumova u prirodi, ili pak određeni tipovi ponavljanja čitavih riječi, osobito u stihovima, upravljaju pozornost na sam jezik, tj. Na ono što čini 'tijelo riječi' a ne njeno značenje, i tako omogućavaju da jezični izraz dobiva na intenzitetu, obogaćujući smislene sadržaje rečenog i posebnim emocionalnim dojmovima (2005: 73).

Figure riječi ili tropi nastaju promjenom osnovnog značenja pojedinih riječi. Otuda dolazi noviji naziv za trope, a to su figure riječi. Drugim riječima, tropi su prenesena značenja. Danas ih jedva zamjećujemo u svakodnevnom govoru koliko su se ustalila. Solar navodi primjer lava kao životinje i lava kao oznake za hrabrog čovjeka (2012: 76). Najpoznatiji trop je metafora.

Figure konstrukcije su figure rasporeda ili poretka riječi u rečenici ili nekoj većoj cjelini jezičnog teksta. S obzirom na to, nazivaju se još i sintaktičkim figurama (2012: 81). u sintaksi riječi nemaju slučajan poredak u rečenici, svako odstupanje od pravila narušava taj poredak izaziva određeni učinak na čitatelja ili slušatelja (2012: 82).

Figure misli ubrajaju se figure koje se odnose na širi smisao onog što je rečeno. Neke figure misli se podudaraju s figurama riječi i gotovo su neodjeljive, poput alegorije, koja može biti i jedno i drugo, ili retoričko pitanje koje spada i u kategoriju figura konstrukcije i u kategoriju figura misli (2012: 84).

„U figure diskursa uvršteni su 'postupci koji utječu na oblik, kompoziciju i smisao čitavog diskurza te figurativni toposi i logičkodiskurzivni stereotipi' (str. 10.). Među makrostrukturnim figurama ovoga tipa posebno mjesto pripada figurama opisa/deskripcijskim toposima“ (Bagić, prema Pšihistal, 2014: 158).

4.3.1 Figure riječi

4.3.1a Metafora

Metafora je „zamjenjivanje riječi drugom prema značenjskoj srodnosti ili analogiji; prijenos imena s jedne stvari na drugu i značenja s jedne riječi na drugu. (…) Ono se uvijek događa u kontekstu i višestruko je ovisno o njemu. Povezujući različita područja, metafora reorganizira naše viđenje svijeta, pokreće imaginaciju, obogaćuje percepciju, a iskazu priskrbljuje neposrednost i slikovitost. Sastavni je dio svih poraba jezika“ (Bagić, 2012: 187). Metafora je jedna od najpoznatijih i najkorištenijih figura. Kod Rudan je moguće naići na mnogo metafora:

> *Iza sebe smo ostavili mrak i ugazili u krvavo svjetlo demokracije.* (T5)
>
> *Zahvaljujući njemu i njegovima ova slučajna država danas je pustinja.* (T6)

U idućem primjeru spominje se „država koje nema“, pritom se misli na Hrvatsku koja evidentno još postoji, no izrazom koji to postojanje negira, autorica dočarava svoje mišljenje o stanju države – zato je nema.

> *Danas gledamo glavni grad države koje nema.* (T6)
>
> *Hrvatskom, slučajnom državom, danas vladaju kriminalci, po portalima šaraju luđaci opsjednuti nadom da će Hrvatskom opet bauljati u crno obučeni koljači sa specijalnim kamama u krvavim rukama.* (T6)
>
> *Građani oduševljeni novim vremenom, ubijanjem Jugoslavije i ukazanjem demokracije gađali su nas kamenjem i jajima.* (T7)
>
> *I ne, ni ovaj najnoviji napadaj divljaka koje ja ne želim zvati "Splićanima" neće u meni ubiti ono što osjećam prema gradu koji volim.* (T8)

„Ubijanje Jugoslavije“ odnosi se na raspad Jugoslavije, a kad kaže da „divljaci neće u njoj ubiti ono što osjeća“ prema Splitu, znači da ni incidenti koji se događaju autorici ne mogu promijeniti mišljenje o gradu koji je zavoljela. Metaforama se oslikavaju konceptualni prikazi politike kao rata, ludnice i pustošenja države kojom vladaju kriminalci.

4.3.1b Epiteti

Epitet je „pridjev koji se dodaje imenici s ciljem da se naglasi pojedino svojstvo ili vrijednost označenog bića, stvari ili pojave, da se izraz učini snažnijim, uvjerljivijim, slikovitijim“, a ponekad se smatra i podvrstom pleonazma (Bagić, 2012: 110). Često se miješa s atributom

koji je nositelj dodatne informacije, dok je epitet stilogene karakterizacije, obogaćuje imenicu i daje nam uvid u govornikovu percepciju (2012: 110).

> *Premijer se na to podrugljivo smiješi jer zna da mu, ovako bahatom, ovako pokvarenom, ovako ciničnom i beskrajno nekompetentnom, nitko ne može ništa.* (T8)
>
> *Nikad Hrvatskom nije vladala ovako gadna ekipa.* (T8)
>
> U iduća dva primjera može se vidjeti korištenje epiteta u svrhu ironije:
>
> *Zanemariv broj ih je ostao u svojim kućama i sačekao herojsku, hrvatsku vojsku.* (T1)
>
> *Kakve veze s pijanstvom ima gospođin spontani, hrvatski, engleski, razdragani, domoljubni, olujni nastup?* (T1)
>
> *Zato ne vidim kome bi muškarcu u haljini, ma koliko bio nehrvat i perverzan, moglo pasti na pamet da uđe u zahod gdje vi pišate i uživa u šumu vašeg zlatnog slapa.* (T9)
>
> *U ovoj ćudorednoj, 98% katoličkoj zemlji događat će se strašne stvari. Veliki, ružni, neki čak i tamnoputi, možda izbjeglice, pederi, postoji i grozna mogućnost da to budu i Srbi, na svoja će odvratna muška nehrvatska tijela navući ženske haljine, ulazit će u ženske zahode i besramno uživati dok budu gledali kako čedne Hrvatice, katolkinje, pišaju.* (T9)
>
> *Nabildana, istetovirana "zvijer" izmasakrirala je osamnaestogodišnju Zadranku i još je sve snimljeno.* (T10)
>
> *Čak i majušna, bijedna, sirota zemljica Hrvatska je 2016. zločincima prodala ostatke jugoslavenskog oružja u vrijednosti od 78 milijuna eura.*
>
> *Kamo lete hrvatska gola, bosa, zapuštena, gladna, očajna djeca kad ih otac ne baci preko balkona?* (T25)

Iz navedenih primjera može se uočiti kako Rudan epitete koristi kao disfemizme u svrhu deprecijacije i vulgarnosti. Čak i kada niže epitete koji se poistovjećuju s nečim dobrim ili lijepim, svatko tko poznaje njen diskurs može vidjeti da je u pitanju pojačavanje ironije. Isto je i kad piše epitete koji označavaju nešto loše, često se ne zaustavlja na jednom, već ih gomila, također radi pojačavanja dojma.

4.3.1.c Simbol

Simbol je kompleksan pojam koji se rabi u mnogim znanostima i njihovim granama, poput semiotike, poetike, stilistike, filozofije, antropologije, hermeneutike, sociologije, psihoanalize te pseudoznanosti poput astrologije (Bagić, 2012: 285). U stilistici također spada pod figure riječi, odnosno, trope, naziva se evokacijski znak. Literarni simboli su autorske kreacije. Njihova značenja bitno ovise o kontekstu, poetičkim obilježjima teksta, autorskog rukopisa ili opusa te o odabranoj strategiji tumačenja (Bagić, 2012: 286).

Bagić navodi kako prema Bonhommeu postoje tri ključna obilježja književnog simbola: dvostruko čitanje – simbol koji na primarnoj razini posjeduje autonomiju i omogućuje koherentno čitanje, dok na sekundarnoj dopušta interpretaciju njegovog simboličkog potencijala, motiviranost – kad veza između simbola i njegovog koherenta može biti metaforička, personifikacijska ili metonimijska, ostvaruje se preko drugih figura, te polivalentnost – smisao simbola se može bogatiti, odnosno, jedan simbol može imati više (sličnih) značenja (2012: 287).

> *Dragi "tata", draga "mama" i ostali. Usrali ste se. Mislite, danas riganje po portalima i prosvjedi sa transparentima, sutra žuti prsluci. Je li moguće da ste toliko glupi? Opustite se. Žuti prsluci u Hrvatskoj?* (T10)

Žuti prsluci su simbol otpora francuskoj vladi zbog poskupljenja ponajprije goriva, a onda i životnih troškova. Prosvjednici u Francuskoj su na sebi nosili žute reflektirajuće prsluke. Autorica ovim želi reći kako su slabe šanse da se u Hrvatskoj slično dogodi.

> *Austrijanci su nemoćni jer ustaško ušato U u Austriji nije zabranjeno, a skup se svaki put najavljuje kao "crkveni".* (T12)

> *Uznemirava nas crvena zvijezda, ušato U, šajkača, srp i čekić, šubara, ulazak u EU, spomen-ploče, spomenici…* (T13)

Rudan koristi simbole velikih ideologija: „ušato" u je jedan od glavnih simbola ustaša i ustaškog pokreta, crvena zvijezda, popularno zvana petokraka, je najprepoznatljiviji simbol Jugoslavije. Šajkače su tradicionalne srpske kape koje se najviše povezuju sa četnicima, dok su srp i čekić simbol komunizma.

4.3.1.d Metonimija

„Metonimija je zamjenjivanje jedne riječi drugom na temelju njihove logičke bliskosti, vremenske ili prostorne povezanosti. Ubraja se među osnovne trope. Umjesto sličnosti, koja karakterizira metaforički prijenos, kod metonimije riječ se koristi za označavanje predmeta ili svojstava koji se nalaze u egzistencijalnoj vezi sa njenim uobičajenim referentom" (Bagić, 2012: 199). Postoji više vrsta metonimija, odnosno, zamjena: proizvođač za proizvod, uzrok za posljedicu, prostor za ustanovu, prostor za događaj, prostor za proizvod ili predmet, prostor za stanovnika ili stanara, sredstvo za korisnika, simbol za simbolizirano, upravitelj za upravljano, vrijeme za događaj, dio tijela za svojstvo ili osjet i spremnik za sadržaj" (Bagić, 2012: 200 – 202).

Kao da su zločinci oni koji u rukama drže čeličnu šipku, a ne gospođa koja na Pantovčaku razgledava periku ili Štakor koji se ovih dana upustio u rješavanje izbora u Venezueli. (T8)

Zašto se ne maknu s mjesta? Nije Zagreb na kraj svijeta. Nije ni Sabor. Nije ni Pantovčak. (T14)

Naš narod, ne znam što bi to bilo, ja "naš narod" doživljavam kao ogromnu grupu glupana, već trideset godina misli kako se sranja dešavaju nekom drugom i kako će se još gora desiti nekom drugom i kako za tebe ima nade ako kreneš na Markov trg i pred vratima ostaviš drek. (T7)

Tko će platiti troškove policije koja bi morala od ogorčenih Hercegovaca štititi Markov trg? (T15)

U gore navedenim primjerima, ova metonimijska zamjena se odnosi na prostor za ustanovu. Pantovčak je sjedište predsjednika države, dok je Markov trg sjedište Vlade.

Smije li ovako pisati Hrvatica danas i ovdje kad su svi kojima je Hrvatska u srcu velikim koracima ugazili u 1991.? (T16)

Mi opet jesmo u 1991. ali ne na isti način. (T16)

1991. koja se spominje je primjer zamjene vremena za događaj, a ona u ovom slučaju znači Domovinski rat. Stilsku figuru koristi zbog načela ekonomičnosti.

4.3.2 Figure misli

4.3.2.a Retoričko pitanje

Retoričko pitanje je pitanje na koje se ne očekuje odgovor. „Pitanjem prikrivena tvrdnja kojom se naglašavaju govornikovi stavovi i dojmovi, izriču šokantne i dirljive stvari, ističu jake emocije poput ljubavi, oduševljenja, čuđenja, mržnje, ogorčenosti, sažaljenja. Obično se realizira kao pitanje na koje se odgovor podrazumijeva, pitanje na koje nitko ne može odgovoriti ili pitanje na koje se govornik žuri odgovoriti jer je ono dio njegove diskurzivne strategije" (Bagić, 2012: 271).

Tko brani Karamarku i ostalima da poslušaju Đapića i organiziraju naci pir u Zagrebu? (T17)

Kako bi bilo, a moglo bi biti, da svojoj djeci zabranite odlazak u škole sve dok od vaše djece ne odjebe firma koja im za objed isporučuje crve? Kako bi bilo da pokušate? (T18)

Zašto sjedimo doma pognute glave i šutimo čak i kad nam djecu hrane crvima? (T18)

Možemo li, hoćemo li zaboraviti scenu kad je naš premijer, okružen zaštitarima, nasrnuo na člana Sabora u namjeri da ga prebije? (T8)

Zašto je, inače vrlo pismen lik, Grabar Kitarović nazvao "kujom"? Poklopilo mu se. Naša je predsjednica iz nekog azila uzela kujicu, u žaru predizborne kampanje, da bi se umilila ljubiteljima pasa, i eto nadahnuća. (T19)

Je li Kolinda Grabar-Kitarović "kuja"? Nije. Kao što autor teksta koji je zaista prešao svaku mjeru nije "kurvin sin". Dečko nije uvrijedio samo Grabar Kitarović, uvrijedio je sve žene. Zadnja sam koja će o predsjednici Grabar Kitarović reći jednu lijepu riječ. (T19)

U ostalim primjerima, autorica postavlja pitanje kako bi odgovorila na njega. To je dio njene diskurzivne strategije, time nastavlja dalje tekst odgovarajući na pitanje ili ga ostavlja neodgovorenog. Na taj način iskazuje emocije, mišljenje ili njime poentira.

4.3.2b Ironija

Bagić navodi kako je ironija „smisaono preosmišljanje iskaza. Ironičar govori posredno ili suprotno od onoga što kani kazati – kori hvaleći, hvali kudeći, prezire diveći se, hini neznanje, svjesno prešućuje ili kaže manje nego što se očekuje. (2012: 158) Ironija se ostvaruje preko drugih figura: antifraze, hiperbole, litote, paradoksa i igre riječima. Za razliku od većine figura koje se zasnivaju na sličnosti, ironija se zasniva na različitosti. Ona je u temelju ili je bitan sastojak satire i parodije, pastiša, sarkazma, cinizma i humora (Bagić, 2012: 165).

Kod Rudan, u velikoj većini slučajeva kad oslovljava političare sa „gospođa" ili „gospodin" radi se o ironiji.

Gospođa Željka Markić je na čelu ugledne udruge "U ime obitelji". Gospođa je svoje ogromno znanje i sve svoje talente uložila u borbu za Hrvatsku u kojoj će složno u klinču živjeti Muško i Žensko i proizvoditi male Hrvate i Hrvatice. Gospođa želi, s pravom, Hrvatsku očistiti od kurvi i kurvarluka i perverzija svih vrsta. (T20)

Znamo tko je Milan Bandić, ipak, za neupućene, gospodin je gradonačelnik Zagreba, a Zagreb je glavni grad male i civilizirane i demokratske i europske zemlje. (T20)

Jasno je to i Karamarku i svim časnim hrvatskim ustašama, kako onima sa ušatim U na zastavi i glavi, tako i našim biskupima u raskošnim mantijama. (T17)

A onda su na suđenju, vrijeme će pokazati lažno optuženom uglednom gospodinu gradonačelniku Milanu Bandiću, pustili snimke prisluškivanih razgovora koje je taj lažno optuženi uglednik i gradonačelnik i budući gradonačelnik Hrvatske vodio sa svojim suradnikom Lovrićem. (T20)

Primjera ironije u autoričinim tekstovima ima mnogo, pogotovo kad se radi o političkim temama. Ona se ostvaruje uglavnom preko antifraze, kao što je slučaj kod posljednjeg navedenog primjera o Milanu Bandiću. Ironija je kod Rudan najvažnija sveobuhvatna figura. Ironizira političke aktere i pojedine članove društva.

4.3.2c Hiperbola

Također jedna od najkorištenijih figura misli, hiperbola je naglašavanje ideje, emocije ili obavijesti pretjerivanjem, koje ističe afektivni odnos govornika spram predmeta govora. Pretjerivanjem se mogu uvećati ili umanjivati stvarne odlike bića, stvari, pojava ili emocija. Hiperboličko prikazivanje se pojavljuje među prefiksoidima, pridjevima, prilozima, superlativima i zamjenicom „sve“. Koristi se od početaka pismenosti pa sve do danas, sastavni je dio gotovo svih diskursa – od literature, konverzacije i žargona preko argumentacijskog, publicističkog i političkog diskursa do novinarstva i reklame (Bagić, 2012: 140 – 141).

> *Ma baš su svi došli na svoje.* (T10)
>
> *Hrvati vole gledati ubijanja žena, mlaćenja žena, razbijanja ženskih glava, još ako to nije film nego ono, baš priča iz života…* (T10)
>
> *U Hrvatskoj žive stari, nepismeni, nemoćni,* ***siromašni****. Vi to ne znate, u Hrvatskoj žive milijuni siromašnih koji nemaju love da bi platili troškove "slanja" i troškove "povrata" pa onda plaćaju troškove nenaručene usluge*. (T22)
>
> *Opušteni mrtvac u skupom odijelu vjerojatno zna da osiromašeni uran milijunima godina uništava sve što takne*. (T13)

Posljednja dva primjera govore o klasičnom preuveličavanju kad su u pitanju brojevi. „Brojčana je retorička manipulacija signal specifične kvalitete iskaza i osobitog komunikacijskog koda“ (Bagić, 2012: 140).

> *Koriste svaku priliku da bi veličali fašizam, NDH kao rajski vrt za "nas Hrvate" i Jasenovac kao odmaralište za umorne Srbe, Cigane, Židove i krivomisleće Hrvate.* (T23)
>
> *Slaviti danas pobjedu nad "fašizmom" jednako je normalno kao kad bi drhtavi starčić u sedamdeset i nekoj slavio svoj osamnaesti rođendan samo zato jer je baš u osamnaestoj bio mlad, lijep, čvrst i veliki jebač.* (T24)
>
> *On to ne želi zaboraviti, on se toga sjeća kao da je jučer bilo, on je razbio ogledalo, ne jebe živu silu.* (T24)

Kao što je već spomenuto, hiperbola se iskazuje preko drugih figura. U posljednja tri primjera, ona se iskazuje poredbom koju je najlakše prepoznati preko veznika „kao“. NDH i ustaški logor Jasenovac nisu bili ni rajski vrt ni odmaralište, već upravo suprotno, dok je besmislenost starca koji slavi osamnaesti rođendan autorici jednak besmislenosti slavljenja pobjede nad fašizmom u današnje vrijeme. „Kao da je jučer bilo“ je jedna od hiperboli koja se često koristi u svakodnevnom govoru u kontekstu prisjećanja nečeg, a znači da osoba koja se prisjeća nekog događaja, taj događaj pamti veoma dobro.

4.3.2d Paradoks

Prema Solaru, paradoks je „u širem smislu iskaz suprotan očekivanomu ili uobičajenomu, zaključak koji protuslovi (često samo prividno) ispravnomu rasuđivanju (2006: 211). Bagić navodi da se paradoksalni element realizira na kraju rečenice, ničim motiviran, unosi zabunu i sučeljava se s dotadašnjim smislom iskaza (2012: 226).

> *Iz mračine se ovih dana izvukao vojni pop u miru, Jezerinac se zove. U miru je, ali ne miruje.* (T25)

Odnosi se na vojnog biskupa Jezerinca koji je prije nekoliko godina otišao u mirovinu, otud autoričina fraza „vojni pop u miru“. Paradoks se iščitava u drugoj rečenici, u kojoj govori kako, iako je „u miru“, odnosno, u mirovini, on „ne miruje“. Zanimljivo je i to što se iz prvog dijela primjera može iščitati kontrast: „vojni pop“ se povezuje s vojskom, a vojska služi u ratu. No sad je taj „vojni pop u miru“.

> *Želim reći, nije sve tako jednostavno kako izgleda, odnosno jest.* (T11)

Bagić govori kako je paradoks u književnosti, a posebno u pjesništvu, „sredstvo ekspresivnog izražavanja, ekstravagantne igre, naglašavanja i poentiranja“ (2012: 227), a autorica ga u ovom slučaju koristi upravo kao poentiranje.

4.3.2e Litota

Također jedna od figura misli. Prema Bagiću, to je „svjesno slabljenje, ili umanjivanje izraza s ciljem da se naglasi i pojača kakva ideja, misao, predodžba, emocija i sl. Govoreći manje, sugerira se više“ (2012: 183).

> *Nije da nisam putovala, vidjela sam ja mnoge svjetske gradove, pa ipak…* (T8)

Svjesno slabljene očituje se u prvom dijelu rečenice, očito je da je autorica putovala, u drugom dijelu rečenice to i sama navodi kad kaže da je posjetila mnogo gradova.

> *Srpska potraga za jednim od najvećih svjetskih ratnih zločinaca popriličnose otegla zato jer Srbima nije bilo na kraj pameti učiniti ono što su njihova "braća" učinila mnogo ranije iako se hrvatski generali, nepravomoćno osuđeni na dugogodišnje robije, ako govorimo o zločinima, ne mogu usporediti sa Mladićem.* (T26)

Potraga za srpskim generalom Ratkom Mladićem trajala je 16 godina, tekst je napisan 2011. godine kad je Mladić napokon uhićen. Dakle, „poprilično“ je primjer litote jer je ta riječ slab opis velikog vremenskog perioda od 16 godina.

Litota je suprotna hiperboli, dok hiperbola preuveličava, litota umanjuje neki iskaz. Solar navodi kako „takvo umanjivanje prema načelu kontrasta služi također i naglašavanju važnosti izrečenog“ (2006: 175).

4.3.3 Figure dikcije

4.3.3a Neologizmi

Neologizam je „nova riječ, novo značenje postojeće riječi, posuđenica iz stranog jezika, idioma, pojedinih profesionalnih ili društvenih skupina, gdjekad i oživljenica“ (Mounin, prema Bagić. 2012: 205). Bagić kaže kako je „'novo' relativna i brzo trošiva kategorija“ te su zato neologizmi vremenski ograničeni. Neologizmi se dijele na subjektivne i objektivne. Objektivni su proizvod praktičnih potreba neke jezične zajednice. Proširivanjem znanja, događa se potreba za nazivanjem novih fenomena i pojava. Najbolji primjeri za to su tehnološki nazivi jer je tehnologija u današnje vrijeme brzorastuća. Subjektivni neologizmi su, prema Bagiću, „figure u pravom smislu riječi“ jer se pojavljuju u književnosti, medijskom i reklamnom diskursu i mnogim drugima, izražavaju specifičan stil autora, neočekivane su i pune konotacija (2012: 205).

> *I ostade tako do 1990. godine kad je Titov general i partizan presvučen u hrvatinu i demokratinu došao na vlast.* (T6)

Riječ „hrvatina“ bi možda mogla označavati neku iznimno domoljubnu i rodoljubnu osobu, no u ovom kontekstu, obje riječi su ironične i znače upravo suprotno.

> *Zašto je u Hrvatskoj novčić iz Sheratona postao brejkingnjuz?* (T21)
>
> *Pablikrilejšeni iz Palače su to demantirali*. (T29)

„Breaking news“ ili na hrvatskom „prijelomna“ ili „izvanredna vijest“, označava iznimno važnu informaciju zbog koje se prekida redovno emitiranje ili redovan tok vijest. Ovaj

engleski termin je sve više prisutan i u hrvatskom govornom kodu. „Public relations“ ili popularno skraćeno PR, na hrvatskom znače odnose s javnošću. Zanimljiv je način na koji je autorica napisala te riječi, ne onako kako se inače pišu u engleskom kodu, već kako se čitaju.

> *Popovi djecojepci govore nam o ljubavi.* (T5)

U autoričinim tekstovima općeprisutni su vulgarizmi. Ovo je jedan primjer neologističkog vulgarizma koji aludira na svećenike i pedofiliju.

> *Nečisti smo, gade nam se i ustaše političari i ustaše kardinali i sve druge ustaše, nemojte biti usraše, pobijte nas po kratkom postupku*. (T17)

„Usraše“ je podrugljiv izraz koji autorica koristi za ustaše i igra riječi u kojoj je zamijenila jedno slovo (t) s drugim (r) i tako dobila novu riječ, koja između ostalog, govori svima nabrojanima u primjeru da ne budu kukavice.

Neologizam se pojavljuje i u naslovu teksta „Republika Štakorija“ (T8), koji govori o incidentu kad su na splitskoj rivi napadnuti srpski vaterpolisti i o verbalnom okršaju između premijera Andreja Plenkovića koji je zastupnike Živog zida i MOST-a nazvao miševima, pa su mu uzvratili da je on „kralj štakora“. Dalje u tekstu se „štakor“ odnosi na premijera, a budući da je premijer jedna od ključnih osoba na čelu države, otuda naziv „republika Štakorija“ u kojoj „štakor hrvatsko pravosuđe drži u džepu svog skupog odijela, gradonačelnik će mu uzvratiti uslugu kradući od stranaka i strančića štakorčiće koji će premijeru i njegovoj stranci omogućiti da oglodaju Hrvatsku do kosti“ (T8).

Može se zaključiti kako su i neologizmi stilsko sredstvo koje autorica koristi kako bi na podrugljiv način diskreditirala osobe o kojima piše ili, kao u prvom slučaju, ismijala anglizme koji se sve više koriste u Hrvatskom jeziku, te u svrhu začudnosti i ironije.

4.3.3b Anafora i epifora

Prema Bagiću, anafora je „ponavljanje iste riječi ili skupine riječi na počecima uzastopnih stihova u pjesmi ili na počecima uzastopnih rečenica ili rečeničnih dijelova“, a epifora je vrlo slična anafori, samo što se riječi ili skupine riječi ponavljaju na krajevima rečenica ili rečeničnih dijelova (2012: 33, 108).

Primjeri anafore:

> *Vi, drage mame i dragi tate, vi to možete.* (T18)
>
> *Kako bi bilo, a moglo bi biti, da svojoj djeci zabranite odlazak u škole sve dok od vaše djece ne odjebe firma koja im za objed isporučuje crve? Kako bi bilo da pokušate?* (T18)
>
> Ovdje anafora služi u svrhu docirajućeg uvjeravanja.

Primjeri epifore:

> *Neka nas bude i strah i sram. Možda ipak, neka nas bude strah.* (T8)
>
> *Amerika nije članica NATO-a. Ona je NATO.* (T30)
>
> U ovim primjerima, epifora služi kao poentiranje.

Nakon analiziranja tekstova, može se primijetiti kako ima više anafora nego li epifora. Autorica ih koristi kako bi istaknula retoričnost, zvučnost i tečnost teksta.

4.3.4 Figure konstrukcije

4.3.4a Anadiploza

Prema Solaru, riječ anadiploza dolazi od grčke riječi za udvostručenje. U pjesništvu je to figura koja se pojavljuje na kraju jednog stiha, a onda na početku idućeg (2006: 13). Općenito govoreći, to je riječ ili skupina riječi koje se u tekstu ponavljaju na kraju jedne rečenice, da bi iduća započela tim istim riječima.

> *…gospodin je gradonačelnik Zagreba, a Zagreb je glavni grad male i civilizirane i demokratske i europske zemlje.* (T20)
>
> *To je onaj gospodin koji voli Pavelića. Pavelić je bio Poglavnik, u njegovoj NDH djeca su u najstrašnijim mukama umirala u jedinom dječjem koncentracijskom logoru u Evropi, pa ipak je naš ministar pohodio grob hrvatskog zlotvora*. (T25)
>
> *Oni nam na sve moguće načine prodaju tezu kako su nam jedini pravi neprijatelji "četnici". I onda kad "četnici" imaju dvadesetak godina, i onda kad igraju vaterpolo i onda kad otvorena srca, zaljubljeni u sport, dolaze u najljepši hrvatski grad.* (T8)

Anadiploza autorici služi kao sredstvo objašnjavanja, ponekad ironičnog objašnjavanja općepoznatih stvari. Isto kao i kod anafore i epifore, služi retoričnosti i zvučnosti teksta.

4.3.4b Akronim

Akronimi su skraćenice sastavljene od početnih slova ili slogova riječi višečlanih izraza ili naziva (Bagić, 2012: 9). „Budući da ne čuva korijen riječi, značenjski se osamostaljuje, što ga čini lako prenosivim iz jezika u jezik."

Otvoreno pismo Ivi Sanaderu, nezavisnom zastupniku HDZ-a u Saboru. (T27)

Za vrijeme rata imala sam nekoliko prijatelja koji su bili u JNA. (T28)

Između Hadezea i Mosta nalazi se moralni Esdepe koji je protiv nemoralnog onog ministra i onda su se složili moralni Most i moralni SDP u jednu moralnu velesilu koja će sa naše političke pozornice pomesti onog ministra nemoralca i usput Plenkovića koji je naš premijer. (T29)

Skraćenica HDZ stoji za Hrvatsku demokratsku zajednicu, JNA je Jugoslavenska narodna armija, dok SDP znači Socijaldemokratska partija, kojoj se dodaje na kraju i riječ „Hrvatske" kako bi se znalo o kojoj je stranci i zemlji riječ. HDZ i SDP su dvije najveće stranke u Hrvatskoj, jedna drugoj su opozicija. U trećem primjeru može se vidjeti kako je autorica iskoristila akronime, no nije ih napisala u pravilnom obliku, već onako kako se izgovaraju.

Tamo će naša djeca zarađivati na desetke tisuća eura, imat će i bolje uvjete rada, vremena su teška, srećom, mi smo u EU pa meso našeg mesa može bez administrativnih frka otići trbuhom za kruhom. (T30)

Danas nam se Hitler u Evropi ukazuje kao banka, Angela Merkel, MMF, NATO, šef Francuske, šef Britanije…Doduše, papa nije nacist. (T30)

EU podrazumijeva Europsku uniju, MMF je Međunarodni monetarni fond koji služi za izdavanje zajmova ili kredita zemljama članicama MMF-a. NATO, čija je članica i Hrvatska, je akronim za „North Atlantic Treaty Organization", na hrvatskom se zove Sjeveroatlantski savez.

Štovani gospodine Sanaderu, zovem se Vedrana Rudan, osnivačica sam Udruge švicaraca UŠ. (T27)

Ja sam na listi najbolje političke stranke SMS iliti Sasvim mala stranka. (T28)

UŠ i SMS su, kako je objašnjeno, akronimi izmišljenih političkih stranaka, no uš je ujedno i nametnik, dok je SMS poznata skraćenica za tekstualne poruke u mobilnoj telefoniji.

Ratni zločinac, mafijaši, propala pjevačica, "general" maskiran u južnoafričkog diktatora i KGK odjevena u jezivo skrojenu opravu. (T30)

Krivo, krivo, krivo. KGB nije alkoholičarka. Pijanci su ljudi koji imaju zdravstveni problem, njih treba poslati na liječenje. Tko to kaže, tko to laže da bi KGK trebalo liječiti?

Njezino stanje nije bolest. Žena se ponašala onako kako to Narod zaslužuje. KGB je zdrava. (T1)

KGK označava inicijale predsjednice Kolinde Grabar Kitarović. U drugom primjeru je zanimljivo to što se spominje akronim KGB u kontekstu Kolinde Grabar Kitarović. Na prvi pogled djeluje kao mogući tipfeler, no KGB je pojavljuje još jednom, u predzadnjoj rečenici teksta. Akronim KGB, punim ruskim nazivom „Komitet Gosudarstvennoy Bezopasnosti", je prema Britannici stajao za sovjetsku sigurnosnu i obavještajnu službu koja je na svom vrhuncu bila najveća takva sigurnosna agencija na svijetu (KBG. Britannica.com). KGB je bio poznat po špijunaži i tajnim agentima s lažnim identitetima. To dovodi do zaključka da KGB koji zamjenjuje KGK nije tipfeler ili slučajnost, već autoričino indirektno mišljenje o predsjednici.

Autorica akronime koristi ne samo zbog ekonomičnosti, već i kao dio izražavanja. Tome u prilog govore akronimi stranaka koji nisu napisani kao akronimi, već onako kako se izgovaraju, što nije ekonomično, ali je efektno. Koristi tipski uvriježene akronime, poput naziva stranaka, sli i osmišljava kreativne i ironične akronime, poput onih koji se odnose na autoričine fiktivne strane.

4.3.5 Figure diskursa

4.3.5a Sentencija

Dok Solar izjednačava poslovicu sa sentencijom (2006: 223), Bagić tvrdi kako se ta dva pojma ne smiju miješati jer je sentencija „autorska mudra izreka koja donosi općenitu misao o ljudima, stvarima i pojavama. U pravilu nastaje lucidnim uopćavanjem pojedinačnog slučaja, što brojne druge slučajeve čine usporedivim s njm" (2012: 281). Poslovica, dakle, nastaje u narodu i veže se uz kolektivno iskustvo i narodnu mudrost, dok sentencija odražava iskustvo autora.

Zato, smrt mrtvom Titu! (T5)

Paradoksalna sentencija jer se želi smrt nekom tko je već umro, no u prenesenom značenju, autorica ovom rečenicom zaključuje tekst koji govori o raspadu Jugoslavije i težnji hrvatskih građana da žive u demokraciji, koja, prema svjetonazoru autorice, nije donijela ništa dobro. Političari i dio građana se odriču Tite i tog dijela povijesti, o čemu govori uklanjanje

njegove biste ili pak preimenovanje Trga maršala Tita u Trg Republike Hrvatske. Neko vrijeme su polemike oko Tite i naziva trgova i ulica zabavljale javnost i dio političara.

Ma, ovdje je jedino moguće, i poslije Daruvarca Daruvarac. (T10)

U ovom teksu, autorica govori o slučaju iz Zadra, gdje je Darko Kovačević zvani Daruvarac, u kafiću pretukao osamnaestogodišnju djevojku i nanio joj teške ozljede lica. Taj slučaj zgrozio je hrvatsku javnost, najviše zbog toga što je Daruvarac otprije bio poznat policiji zbog nasilja, a potom zbog toga što ga nitko u kafiću nije pokušao spriječiti u tom premlaćivanju. Građani Zadra, ogorčeni tromim i neefikasnim hrvatskim pravosuđem, održali su prosvjed, tražeći adekvatnu kaznu za Daruvarca. Rudan se slaže s građanima Zadra, no pesimistično ovom sentencijom zaključuje da se, uz ovakvo pravosuđe, možemo nadati ovakvim napadima i u budućnosti.

Blago nama s vama. (T9)

Sarkastično zaključivanje teksta o Željki Markić i njenom djelovanju.

Dragi moje i drage moje, rata biti neće. I ne treba nam. Nama treba oslobođenje. (T15)

U tekstu se bavi tematikom stranih medija koji o balkanskoj regiji izvještavaju kao o nesigurnom dijelu Europe, ili „buretom baruta“. Autorica je taj izraz preformulirala u „bure očaja“, navodi primjer trgovačkog lanca Lidl, koji je u vrećama s krumpirom prodavao i kamenje, pa su se javno ispričali i kupcima koji su pronašli kamenje refundirali novac, te zaključuje kako se ne trebamo bojati rata, već vanjskih čimbenika koji nam „prodaju kamenje“ i da nam zato treba oslobođenje.

Vidljivo je kako autorica sentencije koristi kako bi na mudar, kreativan i efektivan način zaključila teme svojih tekstova te u svrhu poentiranja.

4.3.5b Ponavljanje

Ponavljanje je općenita kategorija figura, budući da postoji više vrsta figura ponavljanja, poput aliteracije, anadiploze, anafore, rime, simploke i drugih. Prema Bagiću, ponavljanje označava „višestruko pojavljivanje istih jezičnih ili kompozicijskih jedinica“, a postoje četiri vrsta ponavljanja: glasovno, leksičko, sintaktičko i kompozicijsko (2012: 255).

Kad govorimo o Thompsonu ne možemo nikako zanemariti njegov teški mač kojim hrabro maše na pozornici u boju sa…Već znate s kim. Treba li biti baš toliko strog prema dečkima koji vole Thompsona i onog zadarskog pjevača koji je u jednoj osobi i pijanac i zlostavljač? Mislim da bi se neki trebali ohladiti. Nogomet, mlaćenje, lokanje i revanje oduvijek su išli i dovijeka će ići skupa. Neka crkne kome smeta. Da, ovo sam vas zaboravila pitati, vas koji se razumijete u Thompsona i nogomet. Koliko je to četnika Thompson pobio u svom sad već ne baš kratkom životu? Komada 0. Thomson ubija "četnike" na pozornici da bi mogao živjeti u stanu vrijednom nekoliko milijuna kuna, da bi mogao kupiti kuću od nekoliko milijuna kuna, Thompson zarađuje na "ubijanju". (T4)

Ponavljanje nadimka „Thompson" služi za isticanje glavnog lika teksta iz kojeg je primjer. Iako nije pravilno jednu riječ spomenuti više puta uzastopce, a osim toga narušava i rečeničnu strukturu i ritam, iz razgovorne pozicije, kada netko više puta ponovi jednu riječ, želi naglasiti uzrok nekog problema, glavni objekt teme o kojoj se govori, svoju ljutnju ili fascinaciju.

Halo? Alo? Ima li koga doma? (…) Alo? Alo! Alooooooo? Zašto hrvatski popovi, kad su u mirovini, jedini ne umiru od gladi, zime i boleština nego se u stotoj bave naukom? (…) Alooooo, popovi? Dobivate milijardu kuna godišnje, ostaje li nešto za hrvatsku siročad? (…) Alo, ministri? Alo, premijeru? Alo, Ženo u Ružičastom? U Hrvatskoj živi tko zna koliko tisuća gladne, nezbrinute, gole, bose i bolesne djece koju roditelji ne mogu prehraniti. U Hrvatskoj, djeca žive u Hrvatskoj, ona žive u Hrvatskoj, žive u Hrvatskoj… Djeca umiru od gladi i bolesti u Hrvatskoj! Alooooooooooooooo!(…) Danas isti ministar suze roni nad paškom dječicom. Alooooooooo, koga zajebavate, ministre? (T25)

Prvo što se može uočiti u drugom primjeru je ponavljanje riječi „alo". Prvi puta kad se ta riječ spomene, napisana je pravilno kao „halo"; kao fraza koja se koristi kad se pokušava uspostaviti veza s nekim. Potom se, kroz ostatak teksta, koristi „alo". U teksu iz kojeg je primjer autorica govori o nasilju u obitelji, dajući primjer slučaja koji se zbio na Pagu, kad je otac bacio svoju djecu sa balkona kuće, zadajući im tako teške ozljede i prijelome, a potom i o nasilju u školama. „Alo" koristi kako bi dočarala „neuspostavljenu vezu" između hrvatskih političara i mjera koje donose (ili ne donose) u prevenciji bilo kakvih vrsta nasilja u društvu, a posebno onih mjera koja se tiču napuštene i zlostavljane djece. Autorica smatra kako je politički vrh gluh za takve probleme i da „navlačenja ružičastih majica" na kojima su parole protiv vršnjačkog nasilja nisu dovoljna. Osim toga, „alo" je primjer još jedne stilske figure dikcije, koja se naziva afereza, a znači „izostavljanje glasa, sloga ili slogova na početku riječi koje se u pismu obično bilježi apostrofom" (Bagić, 2012: 7).

Figura ponavljanja se često pojavljuje i tekstu daje obilježje retoričnosti.

5. ANTITEZA I IDEOLOGIJA

5.1 Vulgarizmi i biblizmi

Antiteza, jedna od figura misli, je „izražavanje suprotnosti u iskazu povezivanjem dviju riječi, sintagmi ili rečenica suprotnog značenja. Prikladno je sredstvo naglašavanja sukoba ideja ili emocija, dramatiziranja situacije, polemičkog uvjeravanja, gdjekad i izazivanja smijeha“ (Bagić, 2012: 51). Antiteza se ovdje pojavljuje kroz sukob vulgarizama i biblizama.

Za Vedranu Rudan, osim „kontroverznih“ stavova, karakteristična je upotreba vulgarizama i prostota u tekstovima, što kod nekih čitatelja izaziva sablazan, a kod drugih oduševljenje.

Prema Rječniku stranih riječi, pojam vulgariteta označava „običnost, prostaštvo, prostotu, niskost; prostački način izražavanja“ (1998: 1488). Vulgarizmi bi, dakle, bili izrazi i riječi niskog, prostačkog stila.

Lada Badurina i Ivo Pranjković razlikuju vulgarizme od psovki. Prema njima, vulgarizmi „ imenuju pojmove ili procese vezane za spolnost i druge intimne fiziološke potrebe koje zadiru u sferu zabranjenoga (2016: 231). Za vulgarizme kažu da su „u pravilu zamjenjivi 'pristojnom' (standardnojezičnom) riječju“ (2016: 31). Smatraju kako upotrebljavanje vulgarizama ne podrazumijeva nužno i psovanje, iako psovanje uključuje uporabu vulgarizama. Psovka je „više ili manje ustaljena (frazeologizirana) gramatička struktura. Potom važna je njezina ponovljivost u različitim kontekstima te (potencijalna) ekspresivnost, naime mogućnost da se njome – u cjelini – iskažu određena afektivna stanja usmjerena bilo prema sugovorniku, bilo prema onome o čemu se govori, bilo - napokon - prema samome govorniku.“ Iznimno, psovka može biti i samo jedna riječ (2016: 232).

Samo u jednom tekstu moguće je naći više primjera vulgarizama, uvreda i psovki:

Moraš zaista biti narcisoidan k'o glupi kurac da bi ti tako nešto moglo pasti na pamet. (T3)

Riječ „kurac“, u standardnom jeziku penis, uz epitet „glupi“ označava osobu niske inteligencije. Često se ova fraza pojavljuje u razgovoru kad se pokušava naglasiti magnituda nečije gluposti, kao i u ovom primjeru.

Stalno na ekranima gledamo njihove kretenske njuške iz kojih izbacuju pizdarije. (T3)

„Pizdarije“ su, drugim riječima, gluposti.

Jebote! Netko je gospođi napisao da je glupa kokoš. (T3)

„Jebote“ i sve izvedenice glagola „jebati“ (u standardnom jeziku: spolno općiti) popularno se koriste u gotovo svim mogućim kontekstima, od oduševljenja, do zgražanja, preko opisa raznih radnji koje nemaju nužno veze sa spolnim radnjama. U ovom slučaju, autorica ga koristi kao uzvik sarkastičnog čuđenja.

Mi nesemo jaja, ona sere. (T3)

Prema gore navedenim definicijama autorice Badurine i autora Pranjkovića, „sere“ je pravi primjer vulgarizma, jer označava jednu od osnovnih fizioloških potreba o kojima nije ukusno govoriti. U ovom primjeru se ne koristi u tom kontekstu, već označava radnju „pričanja gluposti“.

Kako uvrijediti muškarca? Možeš ga nazvati ”pizdunom”, ”pičkicom”, ”plačipizdom”, poslati ga u ”pičku materinu”...Kužite? Nije to baš tako jednostavno. Muškarca možeš uvrijediti i ako ga nazoveš ”pizdom” ili ”pičkom”. Sve mi znamo da je to zapravo uvreda za pičku i da se muškarce u našem društvu ne može uvrijediti. Ni kad mu kažeš da je ”pasji sin” nikome pred oči ne iskoči slika psa, što pas ima s tim? ”Kuja” je ta koja ga je okotila. (T19)

U tekstu iz kojeg je ovaj posljednji primjer, autorica govori o novinaru koji je predsjednicu nazvao „kujom“. Rudan kaže da to nije uvreda, već „UVREDA“ te kritizira domaće novinare jer takve riječi ne koriste kad spominju muške političare. Problematizira činjenicu da se muškarce može uvrijediti uglavnom vulgarizmima i psovkama koje se vežu uz ženski spolni organ te navodi popularne izvedenice.

Vulgarizama, psovki i uvreda je zaista mnogo u tekstovima Vedrane Rudan. od trideset analiziranih tekstova, gotovo se u svakom pojavljuje barem jedno od navedenog. No, zanimljiv je kontrast između vulgarizama i biblijskog stila koji autorica ponekad koristi.

Prema Solaru, Biblija je temeljno djelo europske kulture, najštampanija i najprevođenija knjiga, ujedno i sveta knjiga svih kršćana (2006: 39). Kao takve, njen utjecaj na književnost je velik. Često se primjeri, likovi, parabole i poslovice iz Biblije koriste u drugim djelima, ali u svakodnevnom govoru. Solar govori o biblijskom stilu: „Motivi kao 'istočni grijeh', 'ubojstvo oca ili brata', 'opći potop', 'pad čovjeka', 'nada u vječni život', 'uskrsnuće', 'ljubav prema bližnjemu' stalno se razrađuju kao arhetipovi.“ Isto je s biblijskim likovima poput Isusa, Marije, Abrahama, Davida, Adama i Eve i drugih (2006: 39 – 40). Često se koriste i izvan biblijskog ili religijskog konteksta, primjerice, kad se kaže 'opći potop' misli

se na jaku kišu, David i Golijat su česti u sportskom diskursu kao oznake za sraz između jačeg i slabijeg protivnika, ili neočekivanog ishoda neke utakmice.

> *Da sam vjernica, zavapila bih: „U ime Oca i Sina i Duha Svetoga!* (T3)

Osim u religiji, ovaj izraz se koristi (zajedno s gestikuliranjem) u svrhu iskazivanja iznenađenja, čuđenja ili šoka.

> *Ako se Hristos danas "vaistinu rodio", sigurna sam da čitavu onu družbu šalje u srpskohrvatski kurac.* (T21)

Primjer sudara izraza koji se koristi prilikom čestitanja pravoslavnog Božića i psovke.

> *Opet imamo ustašiju kojoj je zabranjeno divljanje u Austriji, zato riga mržnju u ovoj dolini suza, nesreće, očaja i beznađa*. (T6)

„Dolina suza" ili „suzna dolina" je jedan od biblijskih izraza koji se pojavljuje u nekim prijevodima psalma 84: 6: „Idući dolinom plačevnom, pretvaraju je u izvore, i dažd je odijeva blagoslovima" (biblija.biblija-govori.hr), u molitvi „Zdravo Kraljice": „K Tebi uzdišemo tugujući i plačući u ovoj suznoj dolini" (Wikizvor). Dolina suza označava Zemlju i ovozemaljski život. U ovom primjeru, ona je oznaka za Hrvatsku.

> *I bi tako. Iza sebe smo ostavili mrak i ugazili u krvavo svjetlo demokracije. (…) I bi tako. Evo nas. Imamo Hrvatsku i imamo banane i struje imamo i voziti možemo.* (T5)

Ovakav stil je karakterističan za Bibliju. Ovaj primjer aludira na stvaranje svijeta u „Knjizi Postanka": „I reče Bog: 'Neka bude svod posred voda da dijeli vode od voda!' I bi tako. (…) I reče Bog: 'Vode pod nebom neka se skupe na jedno mjesto i neka se pokaže kopno!' I bi tako" (Kršćanska sadašnjost).

Iz navedenih primjera može se zaključiti kako autorica korištenjem vulgarizama, psovki, uvreda i biblijskih referenci stvara zanimljiv kontrast u svrhu naglašavanja ironije, svojih svjetonazora ili zbog izazivanja reakcije onih koji se tome protive. Poznato je da autorica nije pobornik Crkve ni njenih službenika, pa bi se moglo reći da je ovakvo stilsko sredstvo provokativno, ali i znak ideologičnosti.

5.2 Ideologija

U sljedećim primjerima, pomoću van Dijkovog ideološkog kvadrata, utvrdit će se na koji način se ideologija odražava u tekstovima s bloga Vedrane Rudan.

Van Dijk u svojoj „Ideologiji" navodi kako se naklonost prema vlastitoj skupini naziva etnocentrizam (2006: 409). Na taj se način ljudi dijele na „Nas" i „Njih", odnosno, na „Mi" i „Oni". To znači da će se „Mi" predstavljati u pozitivnom svjetlu, dok će „Njih" prikazati kao negativnu skupinu ljudi.

„Ideološke shematske slike organiziraju te pretpostavke u smislu onoga što su Oni, što oni tipično (ako ne i stereotipno) čine, koji su njihovi ciljevi i vrijednosti, kako smo Mi i Oni povezani (naime, kao nadmoćni i podređeni) ili koji su njihovi izvori" (2006: 413).

Najprije je potrebno definirati tko su „Mi" u tekstovima:

Ima nas oko četiri milijuna. (T25)

Nikad nismo čuli od koga će nas braniti stare izraelske kante koje nismo uspjeli u zlatu platiti jer su se umiješali Ameri. (T25)

"Jebote", rekli bi klinci i klinceze koji još nisu pobjegli u Irsku, ono što su u NDH bili Cigani, Židovi, Srbi i krivomisleći Hrvati, to smo u Hrvatskoj danas mi Hrvati. (T17)

Mi koji pamtimo bolje dane slavimo Dan oslobođenja Zagreba. (T6)

Još u Hrvatskoj ima onih koji nisu pobjegli. Nečisti smo, gade nam se i ustaše političari i ustaše kardinali i sve druge ustaše, nemojte biti usraše, pobijte nas po kratkom postupku. (T17)

Iz prvog primjera je moguće zaključiti kako su „Mi" građani Hrvatske. Autorica se svrstava među građane koji su bili nezadovoljni kupnjom izraelskim vojnih zrakoplova. Smatra da u današnjoj političkoj klimi u Hrvatskoj, „Mi", misleći pritom na one bolje, normalnije članove društva koje ne zanimaju fašističke tendencije i stalno polemiziranje oko pitanja ustaštva i NDH, ono što su u NDH nekoć bili za taj režim „nepoćudni" Srbi, Židovi i Romi. Uz njih svrstava i „krivomisleće" Hrvate, koje ironično naziva „nečistima".

Tko su „Oni"?

Ovi koji danas drže Hrvatsku u svom hrvatskom džepu godinama vladaju ali se nimalo ne trude otkriti, onima koji ne znaju, kakva je država bila NDH. S pravom skrivaju istinu i oni i Crkva u Hrvata. Boje se da mlađi svijet ne progleda. (T17)

I ostade tako do 1990. godine kad je Titov general i partizan presvučen u hrvatinu i demokratinu došao na vlast. Zahvaljujući njemu i njegovima ova slučajna država danas je pustinja. Ubiše

> *kulturu, pravdu, istinu i četiri i pol milijuna Hrvata i Hrvatica. Otjeraše u svijet sve hrvatsko što može hodati.* (T6)

Jasno je da su „Oni" političari, uz koje dodaje i Crkvu, koji, prema autorici, govore neistine drugoj strani o NDH, „Oni" koji su svojim lošim djelovanjem i pogodovanjem svojim interesima uništili „kulturu, pravdu, istinu i četiri i pol milijuna Hrvata i Hrvatica", koji su zbog toga napustili zemlju u potrazi za boljim uvjetima života.

> Sažeta i neformalna analiza diskursa dalje je razradila tu opću ideološku analizu i osvjetlila društvene i političke funkcije teksta", navodi van Dijk i dodaje: „Niz tih dobro poznatih [diskurzivnih] sredstava izražava i pojačava polarizaciju skupina naglašavajući kako su Oni loši i kako smo Mi dobri ili pak umanjuje njihov uspjeh i naše neuspjehe. Uglavnom, omalovažavajuć leksički stil, retorička sredstva (kao što su metafore i hiperbole), semantički potezi poricanja i prividnoga priznavanja, retorika činjenica uporabom statističkih podataka, te mnoga druga obilježja mogu se opisati i objasniti na osnovi skrivenih ideologija i predrasudnih stavova (2006: 413).

Iz ovih primjera može se vidjeti da su „Mi" potlačena skupina od strane „Onih" koji tlače. Time se diskurs Vedrane Rudan uklapa u obilježja van Dijkovog ideološkog kvadrata u kojem je naglasak na pozitivnoj reprezentaciji „Nas", a negativnoj „Njih".

6. ZAKLJUČAK

Predmet ovog diplomskog rada bila je analiza političkog diskursa tekstova na blogu Vedrane Rudan „Kako umrijeti bez stresa“. Koristila se kvalitativna metoda deskriptivne analize na uzorku od 30 izabranih tekstova političke tematike iz zemlje i svijeta.

Uz pomoć literature, definirani su ključni pojmovi u radu, kao što su politika, diskurs, politički diskurs, jezik, stil, stilske figure i žanrovi. Potom na temelju analiziranih tekstova, dobiveni su primjeri koji govore o tome što je političko u autoričinom diskursu, na koji način ga koristi, uz pomoć kojih stilskih sredstava, ali i kakva ideologija je prisutna u njemu.

Autoričini tekstovi prema svojim žanrovskim obilježjima uklapaju se u rodove kao što je kolumna, komentar i pamflet. Ti žanrovi u svojem izričaju dopuštaju veću slobodu isticanja vlastitih stavova, mišljenja i osjećaja o nekom aktualnom događaju, a samim time i veću ekspresivnost. Teme koje prevladavaju u tekstovima su uglavnom društvene i političke, i često se preklapaju.

Autorica svoj specifični i prepoznatljivi stil dobiva korištenjem određenih stilskih figura. Tijekom analize, bilo je moguće uočiti uzorak; neke stilske figure su se ponavljale u većini tekstova. Figura koja se najčešće ponavljala je ona najopćenitija, koja se ostvaruje preko drugih stilskih figura, a to je ironija. U gotovo svim tekstovima može se osjetiti autoričin ironični prizvuk. Često se koristilo i ironično pitanje, u svrhu poentiranja ili kao sredstvo za nastavak teksta. Epiteti, metafore, hiperbole, metonimije, neologizmi i litote su također bile često zastupljene. Osim ironije, najveću prepoznatljivost tekstovima daje upotreba vulgarizama, psovki i uvreda, koji se pojavljuju u gotovo svim analiziranim tekstovima. Kombinacija vulgarizama i biblizama daju im kontrast i naznake ideologičnosti. Može se zaključiti kako su navedena stilska sredstva u službi emocionalnog i kritičkog izražavanja autoričinog nezadovoljstva hrvatskih političkim i crkvenim vodstvom.

Osim stilskih figura, javljala su se i ideološka obilježja koja se manifestiraju kroz polarizaciju društvenih skupina u Hrvatskoj, gdje su na jednoj strani „Mi“, a na drugoj „Oni“. „Mi“ je oznaka za građane Hrvatske, obične ljude koji se, prema autorici, uslijed nepovoljne političke klime i loših životnih uvjeta primorani iseliti se, čija djeca nemaju svjetlu budućnost, koji su, drugim riječima, žrtva „Onih“ – političara koji su kreirali takvo ozračje iz svojih interesa i ideoloških uvjerenja, a oni su jedini koji u Hrvatskoj žive onako kako „Mi“ nikad neće moći, sve dok „Oni“ ne odstupe sa svojih pozicija.

Vedrana Rudan kao komentatorica, kolumnistica i, sad se može reći, pamfletistica, svojim stilom, koji mnogi nazivaju kontroverznim, ostaje istaknuta i zanimljiva. I prema njenim brojnim pratiteljima i komentatorima, „glas naroda“.

7. POPIS LITERATURE

1. Anić, Šime, Domović, Želimir, Klaić, Nikola (1998) *Rječnik stranih riječi*. Zagreb: Sani-plus.
2. Badurina, Lana, Pranjković, Ivo (2016) Jezična i pragmatična obilježja psovke. *Romanoslavica* vol. LII, br.2 (str. 227 - 235).
3. Bagić, Krešimir (2012) *Rječnik stilskih figura*. Zagreb: Školska knjiga.
4. Beck, Boris (2012) *Diskurs političkih biografija Josipa Horvata*, doktorski rad. Filozofski fakultet u Zagrebu, odsjek za kroatistiku.
5. Bešker, Inoslav (1996) Vježbanjem do majstorstva izraza. U: Sherry Ricchiardi i Stjepan Malović (ur.), *Uvod u novinarstvo* (str. 155.-165.) Zagreb: Izvori.
6. Bouša, Dubravka (2004) *Priručnik za interpretaciju poezije s pojmovnikom*. Zagreb: Školska knjiga.
7. Brautović, Mato (2007) *Blogovi kao novinarski izvori.* MediAnali : međunarodni znanstveni časopis za pitanja medija, novinarstva, masovnog komuniciranja i odnosa s javnostima, vol. 1 br. 2 (str. 129 – 138) Sveuličište u Dubrovniku.
8. Eagleton, Terry (1987) *Teorija književnosti*. Zagreb: SNL.
9. Gojević, Mirta (2009) *Publicistički stil*. Hrvatistika: studenstski jezikoslovni časopis, god. 4, br. 3 (str. 23 – 30), Filozofski fakultet Osijek.
10. Lucic, Ana (2019) *An Interview with Vedrana Rudan*. Dalkey Archive Press. https://www.dalkeyarchive.com/an-interview-with-vedrana-rudan/ (datum posjete: 1. 9. 2019.)
11. Malović, Stjepan (1996) Bogatstvo izražaja. U: Sherry Ricchiardi i Stjepan Malović (ur.), *Uvod u novinarstvo* (str. 52-56) Zagreb: Izvori.
12. Malović, Stjepan (2005) *Osnove novinarstva*. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga.
13. Mannheim, Karl (2007) *Ideologija i utopija*. Zagreb: Jesenski i Turk.
14. Obradović, Đorđe (2008) *Kolumne nisu novinski rod*. MediAnali: međunarodni znanstveni časopis za pitanja medija, novinarstva, masovnog komuniciranja i odnosa s javnostima, god. 2, br. 3 (str. 13 – 37) Sveučilište u Dubrovniku.
15. Podboj, Martina (2011) *Manipulacija u političkom diskursu – kritički pristup.* Hrvatistika: studentski jezikoslovni časopis, god. 5, br. 5 (str. 123 – 133), Filozofski fakultet Osijek.

16. Pringle, Robert W. (2019) KGB. *Encyclopaedia Britannica*, https://www.britannica.com/topic/KGB (datum posjete: 1. 9. 2019.)
17. Pšihistal, Ružica (2014) Krešimir Bagić, Rječnik stilskih figura (recenzija). *Anafora - časopis za znanost o književnosti* (str. 155-160).
18. Ravlić, Slaven (2002) *Politička ideologija: preispitivanje pojma*. Politička misao, Vol. XXXVIII, br. 4 (str. 146 –160)
19. Rudan, Vedrana (2019) *Kako umrijeti bez stresa*, http://www.rudan.info/. (datum posjete: 28. 8. 2019.)
20. Seliger, Martin (1976) *Politics and Ideology*. London: Allen&Unwin.
21. Silić, Josip (1997) *Novinarski stil hrvatskoga standardnog jezika*. Kolo, god. 6 (str. 495-513).
22. Silić, Josip (2006) *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika.* Zagreb: Disput.
23. Solar, Milivoj (2006) *Rječnik književnog nazivlja*. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga.
24. Solar, Milivoj (2005) *Teorija književnosti.* Zagreb: Školska knjiga.
25. Van Dijk, Teun A. (2006) *Ideologija: multidisciplinaran pristup*. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga.
26. Wilson, John (2001) Politički diskurs. U: Deborah Schiffrin, Deborah Tannen i Heidi E. Hamilton (ur.), *The Handbook of Discourse Analysis* (str. 398 – 411) Oxford, Massachusets: Blackwell Publishers.

Internetski izvori:

1. Biblija govori (2019) Psalam 84. poglavlje, http://biblija.biblija-govori.hr/glava.php?prijevod=dk&dknjiga=Psalam&glava=84 (datum posjete: 1. 9. 2019.)
2. Biografija.com (2017) Vedrana Rudan. https://www.biografija.com/vedrana-rudan/ (datum posjete: 15. 7. 2019.)
3. Hrvatska enciklopedija (2019) *Jezik*. http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=29130, Leksikografski zavod Miroslav Krleža. (datum posjete: 20. 8. 2019.).
4. Hrvatska enciklopedija (2019) *Politika*. http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=49240, Leksikografski zavod Miroslav Krleža. (datum posjete: 20. 8. 2019.).

5. Hrvatska enciklopedija (2019) *Pamflet*. http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=46356, Leksikografski zavod Miroslav Krleža. (datum posjete: 20. 8. 2019.)
6. Hrvatska enciklopedija (2019) *Blog (weblog)*.http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=66413, Leksikografski zavod Miroslav Krleža. (datum posjete: 20. 8. 2019.)
7. Kršćanska sadašnjost (2012) Knjiga Postanka – 1. Počeci svijeta i čovječanstva. https://biblija.ks.hr/knjiga.aspx?g=1 (datum posjete: 1. 9. 2019.)
8. Lokalpatrioti-rijeka.com (2009) Vedrana Rudan (spisateljica) https://www.lokalpatrioti-rijeka.com/forum/viewtopic.php?f=165&t=2438 (datum posjete: 15. 7. 2019.)
9. Wikisource.org (datum posljednjeg uređivanja: 31. 10. 2017.) *Zdravo Kraljice.* https://hr.wikisource.org/wiki/Zdravo_Kraljice (datum posjete: 1. 9. 2019.)
10. 24sata (2009) Vedrana Rudan dobila je otkaz zbog govora mržnje. https://www.24sata.hr/news/vedrana-rudan-dobila-je-otkaz-zbog-govora-mrznje-99559 (datum posjete: 15. 7. 2019.)

8. POPIS TEKSTOVA

T1 – Pijana Kolinda, 7. kolovoza 2019.

T2 – Hod zakurac, 18. svibnja 2019.

T3 – Glupa kokoš Divjak, 8. ožujka 2019.

T4 – Ustani, Mamiću lave, i rikni! 24. srpnja 2018.

T5 - Tito, 4. svibnja 2019.

T6 – Pokoreni grad, 8. svibnja 2019.

T7 – Rano ste se sjetili, 28. kolovoza 2018.

T8 – Republika Štakorija, 10. veljače 2019.

T9 – Otvoreno pismo doktorici Željki Markić, 23. ožujka 2018.

T10 – Tata Plenki i mama Kolinda, 20. prosinca 2018.

T11 – Sve je ljepše kad si slijep, 22. listopada 2018.

T12 – Ustaški dernek u Bleiburgu, 12. svibnja 2017.

T13 – Pokoj hrvatskim i srpskim dušama, 19. prosinca 2016.

T14 – Rak u Slavonskom Brodu, 20. ožujka 2017.

T15 – Bure očaja, 23. siječnja 2017.

T16 – Sretna Nova 1991., 30. studenog 2017.

T17 – NDH 2019., 11. ožujka 2019.

T18 – Otvoreno pismo riječkim roditeljima djece koja jedu crve, 7. ožujka 2019.

T19 - Je li Grabar Kitarović „kuja“?, 15. listopada 2018.

T20 – Kurac gospodina Bandića, 7. rujna 2018.

T21 – Hristos se rodi, 7. siječnja 2019.

T22- Otvoreno pismo predsjedniku, 23. srpnja 2014.

T23 – E, moj Marxe, 29. rujna 2018.

T24 – Jebote, Evropa slavi pobjedu nad fašizmom?!, 18. travnja 2018.

T25 – Imamo Hrvatsku!, 28. veljače 2019.

T26 – Kako otac kaže, 31. svibja 2011.

T27 – Otvoreno pismo Ivi Sanaderu , nezavisnom zastupniku HDZ-a u Saboru, 2. listopada 2010.

T28 – Glasajte za mene!, 4. rujna 2016.

T29 – Ne idem u kurac!, 5. svibnja 2017.

T30 – Spržena zemlja, 26. lipnja 2015.

SAŽETAK

Ovaj rad bavi se analizom političkog diskursa na blogu autorice Vedrane Rudan. Kvalitativnom metodom deskriptivne analize teksta, analizira trideset članaka političke tematike u vremenskom rasponu od 2010. do 2019. godine. Glavni razlog odabira ovakve teme leži u tome što je moderni kolumnizam slabo zastupljen u akademskim radovima. Pomoću dosadašnje literature definira ključne pojmove poput jezika, stila, politike, ideologije, diskursa, žanrova i stilskih figura poput ironije, metafore, metonimije, vulgarizama, biblizama i sl. Na temelju primjera iz tekstova, uočavaju se zajednička obilježja navedenih pojmova i rada autorice Rudan. analizom stilskih figura pronađen je uzorak istih koji se ponavlja, što govori o specifičnom stilu koji autorica koristi.

Ključne riječi: stil, diskurs, ideologija, politika, figure, pamflet

SUMMARY

This paper deals with the analysis of political discourse on the blog of author Vedrana Rudan. Using a qualitative descriptive text analysis method, it analyzes thirty articles on political topics ranging from 2010 to 2019. The main reason for choosing such a topic lies in the fact that modern columnism is poorly represented in academic papers. It defines key terms such as language, style, politics, ideology, discourse, genres and stylistic figures such as irony, metaphor, metonymy, vulgarism, biblisms, and so on. Based on the examples from the texts, the common characteristics of these concepts and the work of author Rudan are noted. The analysis of stylistic figures found a repeating pattern, which which goes to show the specific style author use sin her work.

Keywords: style, discourse, ideology, politics, figures, pamphlet